

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istop. peti vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglašni
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
a pri večjem g.
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravljalstvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Celoletni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Važno vprašanje

S kraljevo proklamirano od 6. januarja je ukinjena vidovdanska ustava v namenu, kakor je v proklamaciji rečeno: »da se v čim krajšem času doseže ustanovitve novih ustanov, tiste državne uprave in tiste državne ureditve, ki bo najbolj odgovarjala splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.« Zato bo čisto logično, če bodo za ustavo prišli na vrsto vse tiste ustanove, ki so plod bivše ustave.

V mislih imamo pred vsem oblastne samouprave, ki temelje na členih 95—101 vidovdanske ustave ter so bile podrobneje določene v zakonu o oblastni in srezki samoupravi od 28. aprila 1922 ter v posebni uredbi, izšli istočasno. Vkljub temu pa, da je bilo v zakonu določeno, da se imajo volitve v oblasti izvršiti 3 mesece potem, ko je stopil zakon v veljavo, se to ni zgodilo. Volitve so se izvršile še-le 23. januarja 1927, delovati pa so začele še-le 23. febr. 1927 — tedaj skoro 5 let kasneje. Že to je dokaz, da se zagovorniki in očetje vidovdanske ustave niso upali preizkusiti svojega dela.

Zastopstvo SLS je že v ustavotvorni skupščini poudarjalo, da take oblasti ne bodo za državo koristne. Jugoslovanski klub je bil odločno proti takim oblastem. Državno centralo je treba iz upravnih, finančnih in drugih razlogov razbremeniti. Ker posamezni deli nove države tvorijo za se svoje gospodarske in kulturne enote, je treba te enote varovati, da se kontinuiteta ne raztrga in gospodarska skupnost ne razbije. »Samo na ta način je mogoče, da pride naša država do ugleda in moči in blagostanja, kakor ji želimo,« je 31. marca 1921 v imenu Jugoslovanskega kluba govoril njegov govornik.

Vse to ni nič zaleglo. Preko vseh argumentov je večina sklenila po svoje, razbila državo na 33 malih oblasti, katerih notena ne sme biti večja od 800.000 prebivalcev; poleg tega malega teritorialnega delokroga so tem malim oblastem dali premalo samostojen delokrog, tako da je vsakdo lahko vnaprej vedel, da so te oblasti po večini ponesrečena tvorba. In tako je vidovdanska ustava tudi v pogledu oblastne samouprave nosila v sebi klice bolezni, ki se je v teku 7 let razvila v težko krizo.

Ko so začetkom l. 1927. začele delovati oblasti, je Slovenska Ljudska Stranka storila vse, da bi te oblasti mogle delovati, da se na ta način olajša težko stanje v državi. V finančnih zakonih je poskrbelo, da so te oblasti dobile saj nekoliko večjo kompetenco, vendar je bila povsod v napotje vidovdanska ustava. Sedaj se je izkazalo, da je večina oblasti za delovanje nesposobna. Ravno radi tega, ker so bile premajhne, niso mogle zainteresirati dovolj in sposobnih mož. Danes lahko rečemo, da sta prav dobro delovali le dve oblasti — v celi državi — slovenski oblasti, ki so ju vodili možje SLS. Dobro je delovala somborska oblast za Bačko, ki je tudi imela nekaj zelo sposobnih mož. Vseh drugih 30 oblasti pa je delovalo le primeroma dobro ali pa celo popolnoma nezadostno. Nikjer ni bilo sposobnih in iskrenih delavcev. Bile so oblasti, ki so bile tako majhne, da so volile le 12—13 poslancev. Ti so izvolili 8 odbornikov iz svoje srede, povrh še predsednika oblastne skupščine, tako da je taka oblastna samouprava postala prava karikatura. Tehnično primeroma dobro so delovale sicer nekatere hrvatske oblasti, kjer pa je zaslepljeno strankarstvo izražalo oster odpor. Svojevoljno je n. pr. zagrebška oblast vpokojila vse uradnike in nastavila nove. Denar, ki ga je prejela od države kot dotacijo za gotove v proračunu določene ustanove, je svojevoljno porabila v druge namene. Za osebne izdatke svojih funkcionarjev je šlo mnogo več denarja kakor v katerikoli slovenski oblasti. S takim delovanjem se je ubijala misel oblastnih samouprav.

Zato ni čuda, da se je povsod na jugu začel javljati silen odpor proti oblastem, in to — kar je značilno — iz vrst tistih strank, ki so take oblasti sklenile. Namesto, da bi bile večina oblasti razbremenile državo in olajšale njene težave, so pomagale ustvarjati nove težkoče in večati nezadovoljstvo. Brez zrelih, sposobnih, delavnih in poštenih mož ni samouprave!

Slovenski dve oblasti sta po zaslugi SLS delovale vzorno, tako da je cela država gledala na nje kot vzor. Zasluga slovenskih dveh oblasti je, da se pri nas zadnje čase niso toliko čutili težave kako so jih čutili tam, kjer oblasti niso delovale.

Vendar so se tudi pri nas poznale hibe, ki bi jih ne bilo, ko bi bil obveljal ustveni

Železnice v službi gospodarstva

Izvozniki pri dr. Korošcu - Njih zahteve za pospešitev izvoza - Zastopniki kmetijskih, trgovskih in industrijskih podjetij pri železniškem ministru - Potniški promet pasiven in se bo zelo zmanjšal
Železnice naj se s premogom založe poleti

Belgrad, 17. jan. (Tel. Slov.) Danes se je pri prometnem ministru zglasila vsa uprava belgrajskega izvoznika društva v Belgradu, ki se je z ministrom nad tri ure razgovarjala. Uprava je izročila ministru resolucije te-le vsebine:

»Gospod minister. Znano je, da je bila letošnja letina glede pšenice zelo obilna, in sicer ne samo v naši državi, ampak tudi v sosednjih državah, ki so ali industrijske ali tipično agrarne in ki so bile čisto glede prehrane pasivne. Naši konsumenti, Srednja Evropa, posebno Češkoslovaška in Avstrija, ki so vsako leto kupili velike količine naše koruze, so kupili na našem ozemlju neznatne količine, tako da se nahajajo velike množine pšenice po trgovskih skladiščih, pa tudi pri pridelovalcih. V tem zastoju našega izvoza so naenkrat nastopili zimski meseci, zastala je rečna plovba, izvoz se je pod sedanjimi razmerami popolnoma ustavil do kraja marca oziroma, dokler se nova plovba ne prične.

Radi tega Vam, g. minister, stavljamo vprašanje, kaj bo z našo pšenico potem, ko se plovba zopet začne, da-li se bo odvisna hrana lahko izvozila, pod katerimi pogoji in kako. Na vsak način se bodo nagromadile ogromne količine pšenice po skladiščih, ako se ne bo ničesar podvzelo, tako da bo inozemstvo to priliko izrabilo in bo kupovalo našo pšenico po zelo nizki ceni. S tem bo oškodovalo ne samo našo izvozno trgovino, ampak ravno v isti meri pridelovalce, ki bodo prodajali svoje izdelke tjavendan. Ako sodimo po sedanjih klimatičnih razmerah pri nas, ki so predpogoj za napoved bodoče žetve z ozirom na velike količine posejane pšenice, je verjetno, da bo bodoča žetev še bogatejša. V nobenem slučaju naj ne bi naša država na neprodane zaloge pšenice v skladiščih.

Da bi se preprečile katastrofalne posledice, Vas, gospod minister, uprava prosi, da bi podvzeli to-le:

1. Da se takoj znižajo železniške tarife za pšenico, in sicer za 50 odstotkov. To znižanje naj bi veljalo do 31. marca, to je, dokler se ne odpravi plovba. Z znižanjem tarifov bi se dala prilika, da se del pšenice, ki po dosedanjih tarifah ne bi prišel v poštev, izvozi v Italijo in druge države, ker današnje tarife onemogočajo prodajo pšenice in znižujejo njeno vrednost za 16 odstotkov, česar cena pšenice ne more vzdržati. To znižanje tarif zahtevamo tudi radi tega, ker je Madjarska, ki je v istem položaju kot mi, znižala tarife za pšenico, in sicer za izvoz preko svojega ozemlja za 50 odstotkov. Kot tranzit preko njenega ozemlja uživa to blago refakcijo 10 odstotkov, v Italiji pa 15 odstotkov.

2. Da se ukine 10-odstotna naklada odplačila vozarine po tarifu 101 zakona o taksah na to blago.

3. Da se tarifa za vodna pota pri ravnateljstvu za rečno plovbo po Donavi zniža za 20 odstotkov. Sedanji izvozni tarifi favorizirajo prevoz blaga iz Romunije, ker stane od skrajne donavske postaje (Galac) do Dunaja prevoz 0.48, to je 26 odstotkov od 100 kg. Od Velikega Gradišča 25 Din za 100 kg, čeprav je razlika Galac-Veliko Gradišče 900 km, kar je ravno polovica poti od Galaca do Dunaja.

4. Da se vspostavi neposredna kombinirana tarifa za prevoz blaga, ki gre po železnici.

5. Da se uvrstita do 1. junija v tarifo za pasivne kraje tudi pšenica in moka.

6. Da se sedanji notranji tarifi rečne plovbe za prevoz hrane revidirajo in zmanjšajo za 20 odstotkov. To znižanje je posebno potrebno za progo Bosanski Brod-Sisak, da bi se čim bolj izrabila vodna pot za prevoz te hrane.

Isto resolucijo so izvozniki predložili predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću, finančnemu ministru dr. Stanku Šverljugu in trgovinskemu ministru dr. Želimirju Mažuraniću.

Nadalje so se pri prometnem ministru dr. Antonu Korošcu danes zglasili zastopniki naših kmetijskih, trgovskih in industrijskih podjetij, ker so železniške tarife, ki pridejo jutri v tarifnem odboru v glavnem v obravnavo, življenjsko vprašanje našega gospodarstva.

Na iniciativo glavnega ravnatelja za železnice se je danes vršila v Belgradu konferenca zastopnikov gospodarskih organizacij in strokovnjakov prometnega ministrstva. Uvodoma je načelnik Filipović zagotavljal, da bo šlo prometno ministrstvo gospodarskim krogom na roko, kolikor je sploh mogoče. Podal je kratek pregled stanja železnic. Iz statističnih podatkov je razvidno, da potniški promet pri nas nikjer ne križe izdatkov in je radi tega pasiven. Zato se bo izvršila revizija. Blagovni promet se bo povečal. Gospodarski krogi naj svoje predloge stavijo pravočasno, dokler novi vozni red še ni v veljavi. (V veljavo stopi 15. maja.) Sklicana je še ena konferenca ravnateljev, ki bodo končno veljavno uredili, kateri potniški vlaki naj se ukinejo.

Za Slovenijo je zbornični tajnik dr. Mo-

Predavec bil pripravljen vstopiti v vlado

Zagreb, 17. jan. (Tel. Slov.) Vaš dopisnik je zvedel iz popolnoma zanesljivega vira: S kompetentnega mesta je bil Josip Predavec, bivši predsednik oblastnega odbora in podpredsednik HSS, vprašan, ali bi hotel sprejeti trgovinsko ministrstvo. Po posvetovanju z dr. Mačkom je Josip Predavec to ponudbo

horič zahteval, da se v Ljubljani doseženi sporazum od 8. dec. 1928 ohrani v polni veljavi. Dalje da se prezida postaja Zidani most, da se za šolarje, dijake, delavce in uradnike po možnosti uvedejo motorni vozovi, da se madjarski brzovlak Pražsko-Reka kot neobiskovan ukine, da se zagotovi dovolj kurznih vozov na vse strani. Glede blagovnega prometa zahteva dr. Mohorič, da se ravnateljstvo oziroma sploh vodstvo naših železnic pravočasno založi s premogom, in sicer iz trboveljskega premogovnika poleti pred nastopom nove sezone, ker v sezonskem delu itak primanjkuje vagonov.

K besedi so se oglašili zastopniki iz Subotice, Niša in Prahova. Nato se je sklenilo, da se bo predlagalo znižanje potniških vozov in zvišanje vlakov, ki pridejo v poštev za blagovni promet.

Čuje se, da bodo tarife za premož za bližnje kraje zvišane za 15%, za daljne kraje pa bi se postopoma zniževale.

Pri prometnem ministru se je danes zglasil ravnatelj TPD g. Skubic.

Iz ministrstev

Iz prosvetnega ministrstva. Prosvetno ministrstvo je izdalo novo odredbo o pooblastilih načelnikom in pomočnikom, ki bodo dobili zopet več pravic nazaj. — Nadalje je ministrstvo izdalo odredbo, da se komisija za nastavljanje učiteljev v Ljubljani in Mariboru razpusti.

Ukazi razpisanih učiteljskih mest v mariborski in ljubljanski oblasti so z jutrišnjim dnevom prekinjeni. Prošnje za nemške vzporednice na šolah v mariborski oblasti so prav tako odklonjene.

V prosvetnem ministrstvu se je vršila seja načelnikov srednješolskih odsekov. Obravnavali so sestavo proračuna in izenačenje šolskih zakonov, dodelitev učiteljskega k prosvetnim oddelkom in ustanovam.

Do končne ureditve prosvete se ne bo podpisal noben ukaz, ki bi obravnaval osebne zadeve nastavljenec.

Ministrstvo za vere je poslalo vsem bogoslovjem razpis, v katerem jih opozarja, da se naj letos izvrši proslava sv. Save čim najslovesneje. V slušateljih naj se vzbuja zavest narodnega in državnega edinstva, zlasti naj se poudarja zgodovinski pomen srbskega prosvetiteljstva.

Ministrstvo za socialno politiko je obvestilo javnost, da je gotov zakon o prehrani pasivnih krajev. Minister ga bo te dni predložil predsedniku vlade, da ga prouči.

Novi komisariji. Za komisarija mostarskega oblastnega odbora je imenovan bivši Radičev narodni poslanec Nikola Preka. Za komisarija velikobečkereškega oblastnega odbora je imenovan bivši urednik »Samouprave« in oblastni poslanec Mihajlo Živančević. Za komisarija vukovarske oblasti je imenovan dosedanji pravni referent pri belgrajski oblasti Pavle Todorović.

Zunanega ministra so danes obiskali angleški poslanik Kennard, francoski poslanik Dard in italijanski poslanik Galli. Obisk italijanskega poslanika je v zvezi s podaljšanjem pogodbe z Italijo.

Gozdarski zakon

Belgrad, 17. jan. (Tel. Slov.) Danes je prišla z delom komisija za gozdarski zakon. Od l. 1922. je bilo izdelanih več načrtov. Eden je ministrski, drugega je predložilo strokovno gozdarsko društvo (dr. Agremović, profesor v Zagrebu), tretjega pa je izdelal ing. Ružič. Do l. 1928. smo imeli še nekaj ministrskih načrtov. Sedaj je pričakovati, da bo zakon končno izšel. Komisija se je danes prvič sestala. Predelala je splošne odredbe, pojm gozda, razdelitev in lastništvo, gozdno-politične odredbe (krčenje, uničevanje, pogozdovanje, varstvo). Komisija je prišla na podlagi sedanjih načrtov do soglasnega besedila, kolikor se tiče tega dela.

Gozdarska afera. Pričakuje se, da bo v kratkem prišlo pred redno disciplinsko sodišče uradništvo, ki je bilo suspendirano pri gozdarsko-rudarskem ministrstvu. Glavni ravnatelj tega ministrstva Miodrag Stamenković pravi, da gre zelo rad pred sodišče, toda preden ne pride pred sodnike, ne bo dal nobenih obvestil.

Pribičević zaprosil potni list

Zagreb, 17. jan. (Tel. Slov.) Zvedelo se je, da je Pribičević zahteval potni list za inozemstvo ter da bo odpotoval iz Jugoslavije. Prvak SDS dr. Grisogono demantira vest, da bi bil zaprosil za audienco v dvoru.

Razpust nemške stranke

Nemška stranka v Vojvodini je razpuščena. Prav tako je razpuščena podružnica in centrala Kulturbunda.

„Hrvat“ proti demantiju Drinkovića

Zagreb, 17. jan. Ob Drinkovićevo izjavi, da mu je neki federalist poslal pismo, v katerem obravnava njegov nastop, priobčuje »Hrvat« demanti te vesti in pravi, da ni HFSS poslala Drinkoviću nobenega odobrilnega pisma in da vodstvo nikomur ni dalo nobenega pooblastila, da bi se kako tako pismo poslalo Drinkoviću.

Za višjega carinskega preglednika v Ljubljani je imenovan Miladinko Roj.

Snoči je odpotoval v Ljubljano novo imenovani vel. župan belgrajske oblasti dr. Vilko Baltić. V Ljubljani bo ostal štiri do pet dni, nakar se končno veljavno vrne v Belgrad.

načrt SLS. Poleg drugih bistvenih hib in nedostatkov je bil preveč omejen teritorialni delokrog in premajhen za velikopoteznejše gospodarsko delo. Če se je ta hiba čutila celo pri naših sicer vrhunskih oblasteh, kaj naj potem pričakujemo od malih oblasti, kjer ni ljudi tiste požrtvovalnosti in vneme kakor pri nas! Stanja države ne smemo presoati samo s svojega slovenskega stališča, ampak moramo imeti pred očmi splošnost in celoto. Zato

lahko rečemo, da je ideja vidovdanske ustave tudi s svojimi odredbami v oblasteh doživela bankerot! Ureditve države na principih vidovdanske ustave tudi v pogledu oblastnih samouprav ni prinesla ugleda, moči in blagostanja, prav kakor je zastopnik Jugosl. kluba napovedal pred 8 leti.

Od nove državne ureditve pričakujemo tedaj le izboljšanja tudi v tem važnem ali celo glavnem vprašanju.

Opozorjamo

Kakor čujemo, se je italijanska vlada po svojih diplomatskih zastopnik večkrat pritožila, češ da »Slovenec« hudo napada Italijo itd. itd.

Mi moremo na to le konstatirati, da »Slovenec« nikdar, ne takrat, ko je bila SLS v opoziciji, ne ko je bila v vladi, pa tudi ne danes, ni aramotil Italije, italijanskega naroda, njega glavarja, se sploh ni poslužil nikoli nizkega tona ali delal bodisi narodu kot takemu ali posameznikom krivico in je celo vedno kot dostojen in na podlagi krščanske morale stoječ list respektiral osebo sedanjega g. ministrskega predsednika sosodne in z nami v oficijelnih prijateljskih stikih stoječe in gotovo vsega uvaževanja vredne države. Nasprotno pa se italijansko fašistično časopisje vsepnek ne obnaša samo sovražno nasproti naši državi ter vsak dogodek v njej neugodno komentira, marveč sramoti in to z zelo nizkotnimi izrazi tako našo državo kot tako, kakor njene narode. V zadnjih dneh pa čitamo celo v glasilu g. min. predsednika »Popolo d'Italia« take sramotilne napade na šefa sedanje jugoslovanske kraljeve vlade, da jih ne smemo niti oddaliti reproducirati, da ne bi bili zaplenjeni in na odgovornost klicani. »Popolo di Trieste« pa, ki na »Slovenčev« članke o zatiranju našega naroda v Italiji ne more odgovoriti nič stvarnega, kakor da je slovanski narod v Italiji s preganjanjem od strani fašizma zadovoljen (!), nadomešča to pomanjkanje stvarnosti s takim pocestnim tonom in ponovnim grdenjem šefa sedanje vlade v Jugoslaviji, da bi se ponizili, če bi na take izbruhe, neukročene strasti sploh odgovarjali.

Mi bomo kljub temu ostali vedno stvarni, dobro vedoč, da se pravična stvar vedno najbolje brani z objektivno resnostjo, absolutno resničnostjo in globokim čustvom moralne upravičenosti.

V tem okviru bomo slejkoprej odločno zastopali in branili narodne in kulturne interese naših bratov v Italiji, italijan. vlada pa naj, ako je že tako zelo občutljiva nad pisanjem »Slovenca«, opozori svoje liste, ki so popolnoma pod njeno direktivo in odločilnim vplivom, naj glede svoje pisave napravim naši državi in narodu vzamejo zgled od nas, če hoče Italija, da bomo njen tisk smatrali za vreden kulturnega naroda.

Nemci pozdravljajo novo stanje

Voditelj nemške manjšine v Jugoslaviji, bivši poslanec dr. Stefan Kraft, objavlja v »Neue Freie Presse« daljši članek, ki z ozirom na svojo objektivnost zasluži pozornost.

V članku pravi g. Kraft, da manjšine nimajo prav nobenega povoda, bati se novega stanja. Novi režim ima nalogo, da s strogo pravičnostjo in pošteno uporabo zakona napravim vsem državljanom enako, ne glede na njihovo strankarsko ali plemensko pripadnost, omili tako zelo zaostrena politična nasprotja; da dvigne disciplino in ljubezen do države in da pripravi ugoden prehod k zopetni povrnitvi k parlamentarnemu sistemu. Na drugi strani pa bo nova vlada z vso odločnostjo zasledovala miroljubne cilje v zunanji politiki napram vsem državam in bo lojalno izvrševala vse obveznosti, prevzete z mednarodnimi pogodbami. Zato ravno manjšine nimajo povoda, biti v skrbeh, kako se bo z njimi v bodoče postopalo.

»Na splošno pa se lahko reče, da so bile notranje politične razmere zelo težke, položaj v parlamentu pa je postal naravnost brezupen. Uprava — in ta je bila ravno največje, temeljno zio v mladi državi — je bila tako napojena s strankarskim duhom in zastrupljena od medstrankarskih prepričkov, da v njej ni več bilo objektivnosti in korektnosti, niti nadstrankarstva in dobrohotnosti in so oblasti v večini bile samo še slepo orodje vladajočih strank ali celo samo koterji, ki so imele glavno besedo v teh strankah. Vse gospodarsko življenje, socialni in kulturni napredek države, vse je trpelo vsled takega stanja. Zato se je moral iskati izhod.

Mi radi in iskreno želimo, da bi korak Nj. Vel. kralja imel uspeh in da bi se s pravično zakonodajo nove vlade poboljšala in očistila naša uprava, da bi ozdravele gospodarske razmere in da bi socialno in politično zadovoljstvo prebivalstva kmalu privedlo do normalnega ustavnega stanja.

Dr. Šverljuga in zunanje posojilo

Belgrajski »Privredni pregled« piše v članku »Naloga in program nove vlade« med drugim to-le:

»Verjetno je, da je vstop g. dr. Stanka Šverljuge, predsednika zagrebske borze in podpredsednika Jugoslovanske udružene banke, preje direktorja Hrvatske eskomptne banke, v zvezi z sklenitvijo velikega posojila v Londonu. Po svoji novi banki ima g. Šverljuga zveze s Shrederom in Morganom, Shreder pa je bil v skupini z Rothschildom za naše zunanje posojilo.«

Zagrebske vesti

Zagreb, 17. jan. Snoči se je vršil občni zbor Hrvatske pisateljskega društva. Za častnega člana so izvolili fizika Kučera. Za predsednika društva je bil izvoljen Milivoj Dežman, ravnatelj »Obzora«.

Zagreb, 17. jan. Detektiv Grauer, ki je bil nedavno v zagrebski kavarni »Korzo« ranjen od neznanega napadalca, je popolnoma okreval.

Miroljubnost Grčije

Grško-italijansko zблиžanje ni uperjeno proti Jugoslaviji - Pred pogajanj z Atenami

Atene, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor poročna oficijozna »Himerissios Tipos«, je grška vlada naročila poslanikom v Belgradu, Parizu in Londonu, da izjavijo, da so imela pogajanja z italijanskim državnim podtajnikom Grandjem izključni namen mirnih ciljev in da niso bila naperjena proti nobeni državi, posebno pa ne proti Jugoslaviji. Pogajanja z Jugoslavijo se bodo obnovila nemudoma, posebno ker so v Belgradu v zadnjih dneh izrazili željo, da bi se pogajanja nadaljevala v istem prijateljskem duhu, kakor se je pokazal ob obisku Venizelosa v Belgradu meseca septembra. Vsi listi izražajo veselje, da želi Belgrad obnoviti pogajanja in odobravajo stališče Grške, da med obnovo pogajanj za grško-jugoslovansko pogodbo in med zboljšanimi grško-italijanskimi razmerami ne sme biti nobene zveze. »Himerissios Tipos« izjavlja, da italijansko-grško sodelovanje nikakor ne izključuje grško-jugoslovanskega sporazuma. Grška je čvrsto odločena

ohraniti prijateljske odnose z vsemi sosedi brez izjeme. Vladi blizu stoječi »Elefteron Vima« spominja na to, da je bilo že meseca septembra zahvaliti se osebnim intervencijam kralja Aleksandra, da se je doseglo soglasje, ko so postala Venizelosa pogajanja v Belgradu posebno težavna. Radi dogodkov v Jugoslaviji ni vznemirjena Grška niti najmanj in tudi grški listi pri presoji položaja s svojega republikanskega stališča niso kazali nobene nervoznosti. Temelji za novo grško-jugoslovansko pogodbo so bili določeni meseca septembra v začasnem dogovoru, razčiščenje še spornih vprašanj pa pogajanj ne more dovesti zopet v zagato, ker je na obeh straneh najboljša volja. Venizelos je tudi na sestanku z Mussolinijem meseca septembra naglašal, da mora Grška, kakor z drugimi sosedji, tako tudi z Jugoslavijo priti v čvrste odnose, čemur je Mussolini pritrtil.

Popolna zmaga vstalešev

London, 17. jan. (Tel. »Slov.«) V Kabul se bijejo hudi poulični boji, ker je voditelj vstalešev Baka in Saquao dosegel že Kabul in razgnal zadnje ostanke krajiu zvestih čet. Računati je s tem, da bo ta voditelj vstalešev, ki je sin nosača vode, če bo popolnoma zmagal, strmoglavil kralja Inaja Ulaha, dasi se nahaja v njegovem spremstvu legitimni pretendent na prestol Omar kan, ki je iz Alahabada v Indiji zbežal iz angleš-

ke internacije. V podporo Baka in Saquao se bližajo Kabul tudi obmejna plemena.

London, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Iz Pešavarja se poroča, da je Kabul padel v roke Baka in Saquao ter da sta Aman Ulah in njegov brat kralj ujeta. »Reuter« poroča, da so boji že prenehali. Potniki poročajo, da je Aman Ulah v torek dopel v Kandahar, kjer se je na kraljevem gradu razvila kraljeva zastava.

Za vzhodni Locarno

Varšava, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Na pristojnem mestu se izjavlja, da je neosnovan ruski strah, da bi Poljska s svojimi pridržki k Litvinovemu predlogu stremela po posebni vzhodnoevropski Kellogovi konferenci, na kateri bi Sovjetska Rusija nasproti svojim sosedom ne imela ugodnega stališča. Po ameriški ratifikaciji Kellogovega pakta je pristane Poljske na Litvinov predlog ojašen, ker se predlog sedaj ne more več smatrati za nezaupanje nasproti Ameriki in bi tudi naglica sovjetske diplomacije bila neutemeljena. V Varšavi se pričakuje, da se bodo najbrže baltičske države in Romunija tekom prihodnjega tedna izjavile za podpis posebnega protokola, nakar bo tudi Poljska dala svoj pristane, ker smatra misel, vzhodnoevropske Kellogove pogodbe za povsem združljivo s svojimi interesi in mirovnimi cilji.

Amerika podpisala Kellogovo pogodbo

Newyork, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Predsednik Coolidge je danes v slovesni ceremoniji podpisal z zlatim peresnikom senatovo resolucijo o ratifikaciji Kellogove pogodbe. Pri tem je bil prisoten ves kabinet in mnogi povabljeni gostje. Listino so shranili v senatovem departementu in bo stopila v veljavo, ko bodo izvršene tudi ostale ratifikacije.

Moskva, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Tu se ratifikacija Kellogove pogodbe po ameriškem senatu pozdravlja z zadovoljstvom, posebno z ozirom na pogajanja s Poljsko. »Izvestja« smatrajo, da se evropske države sedaj ne morejo več izogniti ratifikaciji s svoje strani, da pa jo bodo čim dije zavlačevale, vsled česar ostane Litvinov predlog popolnoma aktualen.

Gospodarska politika Romunije

Bukarešt, 16. januarja. Romunski minister za trgovino in industrijo Madgearu je dal časnikarjem izjavo o gospodarskem programu nove vlade:

»Mi bomo delali na tem, da se poveča produkcija, da se zmanjšajo cene, da bi življenje postalo ceneje. Moramo ustvariti pogoje, da bi Romunija mogla konkurirati s produkti, ki jih izvažajo, z drugimi državami. Mnogo bo pomagalo pri znižanju cen to, da je stabilizirana valuta in da je prometna politika postavljena na zdrave temelje.

Sklenili smo, da z novo carinsko tarifo neusmiljeno pobijamo vsaki industrijski parazitizem. Mi smo pristaši principa, da je potrebno ščititi domačo industrijo, vendar pa mora ta zaščita biti utemeljena z racionalnostjo v organizaciji onih industrij, ki imajo ugodne pogoje za razvoj v državi. Zaščita domače industrije pa ne sme imeti za posledico velike obremenitve konzumentov. Vlada bo zato podpirala samo zdrave in potrebne vrste industrije, odločno pa pobijala parazitske vrste.«

Konflikt med Poljsko in Avstrijo

Med Avstrijo in Poljsko je prišlo do resnega spora, ki bo morda imel za posledico celo carinsko vojno med obema državama. Na zahtevo »Landbunda« je avstrijska vlada obvestila poljsko vlado, da bo morala ugotoviti kontinent, svinj, ki se lahko uvozi v Avstrijo. Na ta korak je Poljska odgovorila, da ne pristaja na nikako spremembo trgovske pogodbe in da bo vsako politično mero smatrala za kršitev trgovske pogodbe.

Bolgarski poslanci v Italiji

Sofija, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Osem poslancev sobranja, med njimi dva od opozicije, je odpotovalo v Italijo na dvotedensko študijsko potovanje.

Ugoden potek madjarsko-romunskih pogajanj

Milan, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Prava pogajanja na madjarsko-romunski konferenci se bodo začela šele danes, ker so pričakovali prihoda romunskega strokovnjaka za agrarno reformo Casta. O izidu konference vlada velik optimizem in po voditelju madjarske delegacije Szerenyju je izjavil listu »Corriere della Sera« tudi glavni romunski delegat Rascanu, da pričakuje srečnega izida v splošno korist Madjarske in Romunije. Od svoje vlade je dobil naročilo, da poskusi vse mogoče za dosego uspeha pogajanj. Vlada Mania je pripravljena dokazati, da Romunija nima večje želje, kakor utrditi mir. Szereny je izjavil, da bi se obe državi po srečni rešitvi sedanjega spora neovirano lahko lotili zboljševanja svojih odnosov, katerih prvi sad bi lahko bila trgovinska pogodba.

Novi davki v Romuniji

Bukarešt, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Na večerajšnji seji senata je protestiral Avarescu proti govoru trgovskega ministra Madgearu v poslanski zbornici, kjer je izjavil, da je Avarescova stranka samo hranila mesto za liberalce. Njegova stranka je svoje postopanje uredila po političnih potrebah in bo tudi sedaj tako postopala. Sedanja vlada je dosegla ravnotežje v proračunu s novimi davki. Bolje bi napravila, če bi izdatke zmanjšala za 20 odstotkov. Bivši liberalni minister Argetoianu je izjavil, da deficit, ki ga je pustila njegova stranka, ni nastal po krivdi liberalcev, temveč da je to bila posledica splošne gospodarske krize, slabe žetve in zavlačevanja inozemskega posojila. Madgearu je odgovoril, da zmanjšanje davkov ni bilo mogoče radi krize v državi in radi uradniškega zakona. Pod liberalnim režimom se zunanje posojilo ni doseglo zato, ker inozemstvo ni imelo zaupanja do dosedanjih vlad in njene finančne politike.

Albanska vlada sestavljena

Tirana, 17. jan. (Tel. »Slov.«) V novem albanskem kabinetu je prevzel ministrsko predsedništvo in ministrstvo za notranje stvari Mign Cotta, pravosodno ministrstvo Delvina, prosvetno ministrstvo Dibra, finančno ministrstvo Tutulani, zunanje ministrstvo časasno Vučiterni, javna dela in poljedelstvo pa Musa.

Nesreča v rudniku

Praga, 17. jan. (Tel. »Slov.«) V premo-govniku Handlova na Slovaškem se je pri-petila eksplozija plina, pri čemer so bili ubiti trije rudarji, trije pa so bili težko in trije le lahko ranjeni. Govori se, da so se delavci ponesrečili zato, ker niso vpoštevali pravočasno dane prepovedi za delo.

Zračna zveza Dunaj-Solun

Dunaj, 17. jan. (Tel. »Slov.«) Po vesteh listov se namerava ustanoviti direktna zračna zveza Dunaj-Solun čez Maribor-Zagreb-Belgrad-Skopje z odhodom z Dunaja zjutraj in prihodom v Solun popoldne. Med Dunajem in Belgradom bodo opravljala službo avstrijska letala, med Belgradom in Skopljem jugoslovanska, med Skopljem in Solunom pa grška letala.

Reis-ul-Ulema o novem stanju

V ponedeljek je prišel v Belgrad vrhovni verski poglavar muslimanov g. Čaušević. O razlogu svojega prihoda in o uspehi svojega bivanja je izjavil to-le:

Potrebno je bilo, da se seznanim z novimi člani vlade. Nekatere sem že preje poznal, kakor svojega rojaka g. pravosodnega ministra in svojega starega znanca vojnega ministra, a ravno tako tudi svojega predpostavljene verskega ministra. Poleg tega pa sem imel zveze tudi v nekaterih drugih ministrstvih glede verskih in versko-prosvetnih stvari in sem hotel zvedeti intencije nove vlade. Obrnil sem se na ministra vere, prosvete, in naravno tudi ministra za agrarno reformo. Povsodi sem povdaril, kaj je najpotrebnejše za naš islamski svet v vsej kraljevini. Dobil sem utis, da so me povsod razumeli in da se bo v najkrajšem času zadostilo vsem potrebam muslimanskega sveta.

Ore pred vsem za ureditev versko-prosvetnih vprašanj, za zakon o šeriatskih sodiščih in ureditev nekaterih drugih vprašanj.

Načrt zakona o muslimanski verski zajednici je bil izdelan lansko leto, sedaj je doživel malo spremembo v vakufskem saboru in potem ima odločiti verski minister. Zakon je sestavljen tako, da more služiti za vse muslimane v vsej kraljevini.

Novo stanje je bilo v Bosni in Hercegovini sprejeto z velikim navdušenjem in tudi med muslimani. V vsakem se je porodilo upanje, da se bo sedaj obrnilo na bolje. Narod in tudi najbolj pripristi, občuti to kot nekako olajšanje in kakor da je vse sedaj bolj trdno. Pravijo mi:

Lažje bo prehraniti 15 ministrov, ko 315. (Smeje pravi g. Čaušević: Naš narod smatra vsakega narodnega poslanca za ministra.) Pa bodo tudi davki manjši.

Drugi pa pravijo:

»Ne bodo nas več zapletali v prepire, kajti eni govorijo to, drugi ono, mi pa se prepiramo in ne vemo zakaj.

Zlasti pri muslimanih je bilo opažati preje neko vznemirjenje, ker so se smatrali zapostavljene. Sedaj pa stavijo vsi velike nade v vlado Najvišjega zaupanja, da bo ta vlada naredila konec vsem krivicam in neenakostim.

Ze preje sem v raznih prilikah naglašal, da treba več delati in manj politizirati in vedno sem bil prepričan, da bo Najvišji faktor v državi odpravil vse, kar ovira napredek in srečo našega troimenega naroda.

Iz časopisov

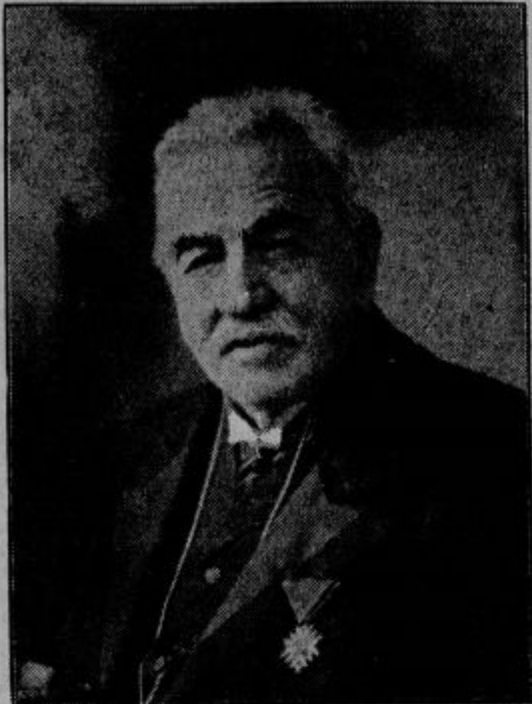
O novem volivnem zakonu in pomanjkljivosti prejšnjih volitev razpravlja »Obzor«, da je potrebno metodično delo in da je treba vsled tega vse občine organizirati na novem temelju in novem volivnem redu, to je »Obzor« naglasil že v prejšnjem duhu in to so potrdile tudi »Službene Novine« z objavo razpusta vseh samoupravnih teles. S tem pa je ustvarjena tudi pot za nov voliven red. Ker bo ta po vsej verjetnosti izdelan najprej za občine, zato treba o njem tudi najprej spregovoriti. Nato daje »Obzor« kratek historičen pregled o boju za splošno volivno pravico ter konstatira, da je splošna volivna pravica samo naravna posledica socialnega in političnega razvoja prebivalstva. Popolnoma umestna je zato bila splošna in enaka volivna pravica za Angleško, ker se tu razumeva važnost kontinuitete in harmonije med preteklostjo in sedanjostjo. V drugih državah pa je stvar druga in zato so povsod skušali volivni red prilagoditi svojim razmeram. Zlasti glede zaščite manjšin je bilo mnogo modifikacij. Toda vsi ti volivni redi niso mogli preprečiti, da je dobila ogromno večino v parlamentu stranka, ki ni imela večine glasov. Sicer pa splošna volivna pravica zahteva kot pogoj, da je volivec vsaj pismen in da ima nekaj politične naobrazbe, ker drugače ne more soditi. »Obzor« govori še o fašistovskem in sovjetskem volivnem redu in odklanja oba. Nato preide na volitve v občinah in pravi, da bi moral biti volivni red izdelan z ozirom na to, da je občina bolj socialno-gospodarska ustanova vasi, ko pa upravna instanca. Praktični politiki pa so volivne zakone sestavljali tako, da jim je bila po možnosti že naprej osigurana večina. Zato je vladala »radikalna stranka na večne čase.« Opozicija se je zato morala zradikalizirati in se zatekati k demagogiji, če je sploh hotela obstati. Rezultat vsega pa je bil strankarska diktatura in abstinenca opozicije. Strankarske vezane liste pa so razbile vez med kandidatom in volivci in kandidat je bil mnogo bolj odvisen od vodstva stranke, ko pa od volivca. Te politične metode so bile zanešene tudi v občino in rezultat tega je bil čisto nasproten načelu »medsebojne pomoči«, ki more edino dvigniti občino. Zato je potreben tak občinski red, ki bo občino čisto izločil iz strankarske borbe in jo privedel na polje gospodarskega, kulturnega in socialnega dela. Volivni red tudi ne sme favorizirati le en stan in v občinah bi morale imeti volivno pravico tudi žene. — Previdno sestavljen je »Obzorov« uvodnik, vendar dokazuje, da splošna in enaka volivna pravica nima več one zaslonbe, ki jo je imela. Vsled tega se odkrivajo zelo interesantne perspektive na bodoči naš notranji politični razvoj in zato smo tudi »Obzorov« uvodnik zabeležili.

Dunajska vremenska napoved: V severnih Alpah bo verjetno nastalo toplejše vreme s padavinami in plazovi, v južnih Alpah po bo zaenkrat še ostalo večidel jasno, mrzlo vreme.

Kaj je novega

† Janez Nepomuk Röger

V sredo ob 11 ponoči je v Ljubljani v visoki starosti 87 let umrl splošno spoštovani ljubljanski meščan gospod Janez Nep. Röger.

Pokojni se je rodil v Ljubljani 7. marca 1842. kot sin upravitelja ljubljanske cukrarne, ki je bila svojedobno največje industrijsko podjetje naših krajev. Baš ko je po dovršenih študijah nameraval tudi sam vstopiti v to podjetje, je tovarna pogorela, nakar se je posvetil trgovskemu stanu in je l. 1866 ustanovil svojo lastno trgovsko tvrdko na Poljanah, ki jo je uspešno vodil 42 let. Ze poprej se je udeleževal na karitativnem in občeokoristnem polju, od tedaj naprej pa se je posvetil izključno občeumu blagru v dobrobit revežev, posebno občine ljubljanske. Za časa vojne z Italijo l. 1866 si je pridobil zasluge v negi ranjencev, ki so tedaj v obilnem številu prihajali z bojišča v Ljubljano. L. 1874 ga je mestni magistrat imenoval za očeta ubogih ter je ta posej opravljal nepretrgoma skozi 50 let z največjo požrtvovalnostjo, dokler ga ni visoka starost prisilila, da odloži to funkcijo. V Ljubljani sploh še nimamo primera, da bi kdo toliko let vztrajal v tem napornem poslu.

Za časa potresa l. 1895 je bil skrbnik revežev zdravstvenega sveta, za kar je od župana dobil laskavo zahvalo, ki se glasi: »Hvalježno naglašam, da ste ob priliki invazije kolere l. 1886 in osepniške epidemije l. 1888. se odlikovali s svojo hladnokrvnostjo in omembe vredno srčnostjo.« Obenem je dobil tudi zahvalo za sodelovanje pri dolgotrajnih posvetovanjih glede naprave ljubljanskega vodovoda, in pozneje pri sestavi stavbnega reda za mesto Ljubljana. Oso-

bito se je posvetil delovanju v dobrodelni Vincencijevi družbi v raznih funkcijah — bil je dolgoleten blagajnik, nato podpredsednik centralnega upravnega sveta, predsednik stolne konference v Ljubljani in član načelstva karitativne državne zveze na Dunaju; kot tak je dosegel veliko v podporo revnih domačih slojev. Ko je odstopil od teh funkcij, je bil imenovan za častnega predsednika.

Ko se je leta 1908 ustanovilo tudi v Ljubljani društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb, je g. Röger takoj pristopil društvu kot ustanovnik ter je do zadnjih let izvrševal mesto podpredsednika. On je bil član malone vseh tukajšnjih dobrodelnih in domoljubnih društev.

Umevno je, da je naš izredno zaslužni so-meščan prejel za svoje nesebično delovanje razna odlikovanja, med drugimi imenovanje za viteza papeževga reda sv. Silvestra.

Zbolel je pred dvema mesecema na pljučnici, od katere je sicer še okrevaj, toda bolezen se je nepričakovano povrnila ter je sinoči mirno v Gospodu zaspal, obžalovan od svoje soproge, s katero je 57 let živel v srečnem zakonu, in svojih petero otrok, ki zavzemajo v gospodarskem in socialnem življenju ugledna mesta.

Pokoju je bil globokoveren katoličan in vedno zvest pristaš SLS.

Zaslužnemu sosesčanu, ki je imel toplo srce za bedne, ohranimo časten spomin.

Koledar

Petek, 18. januarja. Sv. Petra stol v Rimu, Priska. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 18.15. Po Herschlu se napoveduje lepo vreme.

Osebnosti

★ **Cerkveno odlikovanje.** Za škof. duh. svetnika je imenovan g. Anton Kastelic, župnik na Jesenicah.

★ **Podeljeni sta župniji:** Trebnje g. Ivanu Tomažiču, župniku na Selih pri Kamniku, in Železniki g. Valentinu Bertoniču, kaplanu na Vrhniku.

★ **Premečeni so bili:** Jožef Kreiner, kaplan v Spodnjem logu pri Kočevju, za žup. upravitelja istotam; Alojzij Tome, uršul. katehet in kaplan v Škofji Loki, za kaplana k Sv. Jakobu v Ljubljani; Silvester Skebe, kaplan v Borovnici, za uršul. kateheta in kaplana v Škofji Loki; dalje kot kaplani: Jožef Rozman iz Kranja v Borovnico, Anton Ravnikar iz Mirne peči v Šmarje (z bivaštem na Grosupljem) in Martin Bukovec iz St. Vida pri Stični v Mirno peč. — Nameščen je za kaplana v Trzinu duhovnik Viktor Zakrajšek.

★ **Umrli** je v Zagorju ob Savi g. Rihard Mihečič, veletrgovec in posestnik. Pogreb bo v soboto ob pol štirih popoldne.

★ **Imenovan** je za jetniškega upravitelja pri deželnem sodišču v Ljubljani Josip Zupan, dosedaj pomočnik knjigovodje pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani.

★ **Za pravne praktike** so imenovani: absolvirani pravnik Stanko Čeranič, Ivan Premrl, Vatroslav Tratnik in Josip Rezelj.

★ **V imenik zdravniške zbornice** za Slovenijo je vpisan zdravnik ruske gimnazije v Hrasovem dr. Vasilij Kudrevickij, iz ime-

nika pa je izbrisan okrajni zdravstveni referent v Kastvu dr. Kajetan Dabovič, ker je bil okraj Kastav priključen primorskokrajski oblasti.

★ **V naše državljanstvo** je sprejet Stefan Luboki, dnevničar finanč. kontrole iz Rakeka.

Ostale vesti

★ **Za Aleksandrijo** in vse kraje Egipta velja »Slovenec« mesečno 40 Din, četrtletno 120 Din.

★ **V Uradnem listu** od 17. januarja t. l. so objavljeni naslednji zakoni: Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi; Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o tesku; Zakon o izpremembah zakonov o občinah in oblastnih samoupravah; Zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih; Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o glavni kontroli; Zakon o sodnikih rednih sodišč in zakon o državnem sodišču za zaščito države.

★ **Konkurzni razpis.** Potom okrožnice sta razpisani župniji: St. Jakob ob Savi (vnovič, radi resignacije župnika Ivana Erjavca) in Sela pri Kamniku. Rok za vlaganje prošnje se zaključuje 8. februarja 1929.

★ **Gospodinska šola** v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje poletni gospodinski tečaj, ki se bo pričel 4. marca 1929 in bo trajal 5 mesecev. V tečaj se sprejemajo notranje in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. februarja t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Šmihelu, p. Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnji, ki je kolka prosta, se priloži krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

★ **Iseljevanje v Kanado.** Vest, ki je bila objavljena v našem listu dne 16. t. m., da je iseljevanje v Kanado omejeno samo na družine in na Nemce v naši državi, odgovarja le deloma, ker je tudi našim državljanom samcem, slovenske, hrvatske in srbske narodnosti dovoljen kontingent v številu 300 za tekoče leto. Tako vsaj je bilo društvo Canadian Pacific Railway Co obveščeno. Koliko od teh 300 odpade na Slovenijo, ni še ustanovljeno, kakor tudi še ni popolnoma gotovo, če bo le ta kontingent za državljane naše narodnosti ostal v tako nizkem številu.

Zopet smrtna nesreča na Količevem

Pretekli terek smo poročali o strašni smrti knjigovodje Dragotina Seliskarja v Marxovi tovarni na Količevem pri Domžalah, v sredo pa se je v isti tovarni dogodila nova smrtna nesreča. Strojnik Franc Aleš je šel v sredo popoldne v avtogaražo, da očisti in popravi avtomobil. Ker je bilo mrzlo, je postavil v garažo malo pečico, katero je zakuril z ogljem. V neprevidnosti je zapel vrata in pričel svoje delo. Med tem, ko je bil zatopljen v svoje delo, so se plini razvijali in Aleš je postal žrtev zastrupljenja.

Omamljenega, toda še živega je našel na tleh ob peči ležečega g. ravnatelj. Prenesel ga je na zrak in poklical takoj zdravnika kakor tudi domačce, ki so se pod vodstvom matere g. ravnatelja trudili, da bi ga z vmetnim dihanjem zopet spravili k zavesti. Med tem je prihitel zdravnik g. dr. Hočevnar iz Domžal, ki mu je vbrizgal injekcije, toda zamanj — Aleš je bil mrtev. Pokojni Aleš je stanoval na Krtni in zapuščal vdovo in šest nepreskrbljenih otrok.

Pod avto je padel

Na Marijinem trgu v Ljubljani se je včera ob 4 pripetila avtomobilska nesreča, ki bi mogla kmalu postati usodna za mladega fanta. Po Sv. Petra cesti je privozil s svojim avtomobilom trgovec Jarc iz Hradeckega vasi in dal stražniku znamenje, da hoče zaviti v Prešernovo ulico. Pred franciškansko cerkvijo je stal tedaj krznarski vajenec Anton Lipovšek. Ta se je hotel pravilno umakniti, toda v istem hipu se mu je na poledici spodrsnilo in fant je padel pod avto, ki mu je šel z enim kolesom čez noge. Fanta je g. Jarc sam pobral in odpeljal v bolnico. Zdravnik je ugotovil, da so poškodbe na nogah le lahke.

Mačja mesnica v Banatu

Ni še dolgo, ko se je v Starem Bečju odprla mesnica, edina svoje vrste v Jugoslaviji in kakršnih je tudi na vsem svetu le malo. Gre za nekega »trgovca«, ki kupuje lepo rejene mačke, jih kolje, kože prodaja, meso pa konzervira in kakor pravi sam, prodaja v inozemstvo, v glavnem preko Trsta v južno Italijo. Mož plačuje za mačko po šest do osem dinarjev. Vsa mestna mladina ima seveda velik halo in lovi mačke na vse pretege ter jih prinaša trgovcu. Da pri tem ne gre brez odurnih prizorov in mučenja živali, je umevno. Mož je moral premagati precej težav, preden je dobil dovoljenje za svojo čudno obrt, ki pa ne bo bogve kaj poboljšala naše trgovske bilance. In še eno vprašanje je, ki bel glav vrlim Vojvodincem in Sremcem: Bogve koliko je resnice na tem, da gre mačje meso le v inozemstvo in če ga mož ne razpečava tudi v naši državi.

★ **Vladimir Gajdarov** v Zagrebu. Včera je prišel v Zagreb slavni ruski filmski igralec Vladimir Gajdarov s svojo ženo Olgo Gzovskajo. Oba bosta 23. in 24. t. m. gostovala v zagrebškem narodnem gledališču. Iz Zagreba odpotujeta v Belgrad, kjer bosta tudi gostovala, nato pa v Dalmacijo, kjer si bosta ogledala teren za nov film Gajdarova. V njunem spremstvu je tudi znani nemški filmski režiser Martin.

★ **Velik sneg** v Hercegovini. V Hercegovini je nastopil v sredo hud mraz. Dosedaj tam ni bilo snega, temveč je pihala samo ostra burja. V sredo popoldne pa je pričelo snežiti po vsej Hercegovini. Revni ljudje brez hrane in kuriva se v Mostaru zatekajo k mestni občini in prosijo pomoči. Mestni župan Salih Baljič je naročil, naj se vsa drva, s katerimi razpolaga občina, razdele revežem; ker pa je blagajna socialnega odseka že izčrpana, je župan Baljič odstopil za reveže znaten del svoje županske reprezentativne doklade. Radi velikega mraza in snega na Ivanj planini imajo velike zamude vsi vlaki, ki vozijo med Sarajevom in Mostarom. Prišlo je že do manjših nesreč. Tako se je v sredo

H. Ch. Kaergel:

V nočnem vlaklu...

Dramatična zgodba.

Ze precej časa so se peljali skupaj in še vedno peli, predno so zapazili izrednega moža v levem kotu oddelka. Še vedno je imel pred seboj svoj časopis. A že dolgo ni več bral. Zdelo se je, kot da ga jezi njihova veselost. Cuden človek je bil. Ako bi ga natančneje pogledali, bi skoraj mislili, da sploh ni nikak mož. Skoraj bi mu lahko zapiskali skozi suha, blede lica. Le kadar je odprl oči, je bil drugačen. Gorele so v temnem sijaju tako, da bi se človek ne peljal rad sam z njim. Suhe roke, s katerimi je držal časopis, so bile še bolj prosojne. Nekdo izmed družbe, ki je pel z njimi, je menil, da je to brivski pomočnik iz Hajnavske ulice. Rekel je, da se je enkrat pri njem bril in da je to silno prenapet človek. Ostali ga niso poznali in so peli dalje. Lepega dneva si pač ne bodo pustili zagreniti. Morajo ga lepo zaključiti. Škoda, da morajo sedeti sami v tem ozkem, zaprtem oddelku. Z vso svojo veselostjo se pač ne morejo peljati molče do Liegnitza. Med seboj so se že nasmejali in sedaj bi radi kaj novega. Tudi pesmic je bilo kmalu konec. Peli so vedno bolj počasi.

Tedaj so zapazili tega izrednega moža. Za njihove pesmi se ni zmenil. Pač si je enkrat ogledal izza časopisa te štiri moše. A videl je vedno isto. Bili so si vsi podobni. Imeli so razgrete, pijane obraze in so se glasno smejali. Najbrže so bili to peki, mesarji in mešetarji. Smejali so se glasno in se tolkli po kolenih.

Z njimi torej ni bilo mogoče začeti razgovora. In vrhutega so še kadili. Tega pa on ni prenesel. Njegovim plućam je škodoval dim.

Srce mu je začelo močneje biti. Razburil se je in tega ne bi smel. Končno mu je puhnili nekdo oblak dima baš v obraz. Tedaj je odložil časopis in rekel: »Ali ne bi mogli gospodje kajenje — —«

»Seveda, seveda, gospod, prosim izvolite cigareto!« je rekel debeli človek in mu pomolil cigaretno dozo. »Tu — prosim vzemite, ta vas ne bo vrgla!«

Tuji mož se je nasmešnil: »Ne — hotel sem le prositi — —«

»Ni treba prav nič prositi. Mi že lahko kadimo. Male deklice seveda ne smejo.«

Debeluhar je še vedno molil dozo. Pek, ki je sedel v desnem kotu ter držal debele, bele roke na kolenih, je pomislil: Sedaj se bomo začeli razgovarjati.

»Citata? — No, kaj pa je novega, gospod?«

»Železniške nesreče!«

»Hahahahaha!«

»Zakaj se pa smejate, gospod?«

»Fantje, ste slišali, bral je o železniških nesrečah! Kako je to povedal! Ali vidite, kako gleda. Boji se — hahaha!«

Pek se je smejal. Tudi ostali so se smejali z njim. Mlademu možu je bilo zopno. Kaj mu mar ti pijani ljudje? Skril se je zopet za svoj časopis. Toda takoj je udaril nekdo s palico od spodaj po časopisu.

Tuji mož je ogorčeno rekel: »Kako si dovolite kaj takega?!«

»Kar tako. Hočem vam preganati strah!«

»To pride od tega, če človek ves dan brije ljudi, ne pusti, da bi kdo drugi norce bril. Pazite — nekaj bomo doživeli. Ali ne slišite? Tračnice so zrahljane!«

Vsi so se zakrohotali. Tuji, blede mož je sedel še nekaj časa molče v svojem kotu. Oni

pa so se zabavali na njegov račun. Kadili so dalje. On je zakašljaj. Vzel so mu časopis iz rok. Bili so gospodje. On pa je bil le brivski pomočnik. In zasmejovali so ga. To ga je grizlo. Ne bodo se več smejali. Hotel jim je napraviti nekaj, da bi vse potlačil. Vse! Ga bodo že spoznali.

Tedaj so se pomaknili bližje. Saj so imeli prostor. Toda potisnili so ga v kot. Ničesar ni rekel. Zrl je predse in premišljeval. Nekdo je vzel iz žepa steklenico žganja in jo ponudil tovarišem. Tedaj so začele njegove oči žareti. Napravil bo dovtip! Le nek dovtip!

Ne bodo se igrali le oni z njim!

Baš, ko so peli: »Le pijmo ga, le pijmo ga!« — tedaj je skočil na klop ter potegnil uro iz žepa.

»Gospodje!«

Hipoma so prenehali s petjem in pogledali suhega, bledega brivca. Njegov glas je donel. Ustrašili so se. Čemu je stopil na klop? Spatil je svoj obraz. Oči so mu žarele. Držal je uro pred seboj.

»Gospodje — čez tri minute bo skočil naš vlak s tira. Vlak je sedaj v najhujšem diru. — Le pogledajte, kako se voz že nagiba! V treh minutah bo skočil vlak s tira!«

»Ali ste znoreli?«

Mesar mu je to zaklical. A ni se počutil pri tem baš dobro. Ostali trije so široko odprli pijane oči: »Kaj — kaj — vlak s tira —?«

»Gospodje — vi ste žrtev atentata. Opozarjam vas na to, da potuje z našim vlakom minister. Točno ob 12.47 bo vlak na mestu, kjer je tračnica pretrgana. Pa jaz sem član internacionalne obrane. Ako vam je življenje drago — noge kvišku!«

Zakričal je. Pri tem je smrtno prebledel. Mehanično so dvignili štirje možje noge kvišku

DOJEČA ŽENA

bo razpolagala z zadostno hrano svoiemu dojenčku ter mu zagotovila močan, zdrav razvoj, ako bo jemala pri začetku in južini v skodelici mleka 2 do 3 kavine žlice Ovomaltine

iztiril na Prenju en vagon tovornega vlaka. Radi te nesreče je prišel sarajevski vlak v Mostar s štiriurno zamudo.

★ **Nesramnost reških laštev.** Tržaško časopisje priobčjuje neko vest z Reke, da so bili reški smučarji prejšnjo nedeljo v Delnicah surove omerjani od nekega jugoslovanskega orožnika. Kakor tržaški časopisi sami priznavajo, so smučarji z Reke na našem ozemlju prepevali fašistovsko himno, prisotni orožnik pa jih je pozval, naj prenehajo peti. Orožnik je postopal čisto pravilno.

★ **Žive zajce lovijo.** Slavonija je znana po svojem bogastvu na divjačini. Pred vojno so iz osiške okolice izvažali mnogo živih zajcev v Francijo, kjer jih je tamkajšnja gospoda kupovala in spuščala v svoja lovišča. Sedaj po 15 letih so pričeli zopet izvažati žive zajce v Francijo. Zajce love na poljih v mreže, v katere jih žene hud mraz in pomanjkanje hrane. Dosedaj so izvozili že več sto živih zajcev, katere prodajajo po 150 Din.

★ **Borba med Mostarom in Dubrovnikom za finančno direkcijo.** V Dubrovniku in v Mostaru imajo sedaj finančno direkcijo. Namera Belgrada pa je, da eno teh dveh direkcij ukine in njeno področje priklapi drugi. V Belgradu so najprej mislili, da bi se ukinila dubrovaška ter priklapilo njeno področje mostarski. Toda Dubrovčani so pričeli veliko akcijo, da se ne ukinje dubrovaška, temveč mostarska ter je v Belgrad že odšla deputacija iz Dubrovnika radi te stvari. Seveda tudi Mostarčani ne smejo zaostati in tudi oni so si izvolili iz svoje srede več uglednih mož, da bi jim ti preskrbeli finančno direkcijo v Mostar.

★ **Z državnega posestva Belje.** Preteklo leto so imeli na Belju 1289 molznih krav; vsaka teh krav je dala v letu povprečno 2443 litrov mleka. Surovega masla so pridelali preko deset vagonov. Konj so imeli 173, bikov 288, telet 641, nemolznih krav 2189, svinj 2952, ovac pa 2944. Sladkorja so pa izdelali 1125 vagonov, rib pa so polovili 1.434.900 kg.

★ **Ogljikov dvokis smrtno zastrupil dečka.** Včeraj smo med ljubljanskimi novicami poročali o slučaju postrežkinje Ane Pivkove, ki bi v torko zvečer kmalu prišla radi gorčega oglja ob življenje. Podoben in še bolj žalosten slučaj se je pripetil v Splitu. 13 letni učenec ljudske šole Marijan Kovačič je ostal doma sam, starši pa so odšli po opravkih. Da bi se ogrel, je deček zakuril peč in naložil na ogenj oglja ter se vlegel na posteljo, da bi bral. Deček je na postelji zaspal ter se zastrupil z ogljikovim dvokisom. Ko se je deček otem om vrnil in opazil, kaj se je pripetilo, je dečka takoj odnesel v bolnišnico, toda bilo je prepozno, kajti zdravnik je mogel ugotoviti le smrt.

★ **Smrtna nesreča letala v Zemunu.** V sredo dopoldne se je pripetila na letališču v Zemunu velika nesreča, katere žrtev je bil poročnik Miloš Jovanović. Jovanović se je na letalu tipa Devotin dvignil ob pol 11 kviku, kjer je krožil kakih 30 minut. Ko je preletel mejo nad letališčem, mu je letalo naenkrat odpovedalo in strmoglavilo na tla. Po mnenju predstojnikov je bil eden naših najboljših letalskih častnikov. Doma je bil iz Novega Sela pri Pančevu in je dovršil vojno akademijo v Belgradu.

★ **Samoumor Slovenca v Sarajevu.** V torek ponoči se je v Sarajevu obesil nadzornik razsvetljave na bosanskih železnih Slovenec Josip Peršon, ki je bil že 25 let v službi v Bosni. Peršon je radi svoje vestnosti in poštenja užival največji ugled, kar pa ni preprečilo, da ga niso obdolžili po krivem, da je za razsvetljavo v lastnem stanovanju uporabil železniški material. Uvedena je bila proti Peršonu skrajno natančna in mučna preiskava, ki pa je dokazala le Peršonovo poštenost. Vendar pa tega rezultata Peršonu niso sporočili, da bi mu s tem dali zadoščenje. Radi užaljene časti je šel Peršon prostovoljno v smrt. Zaprta je več pisem, v katerih je razkril vse znane mu goljufije, ki jih uganjajo drugi na železnicih, in sicer ravno oni, ki so njega po krivem obdolžili poneverbe. Proti temu uradnikom je bila takoj uvedena preiskava.

★ **Poneveril denar in pobegnil z nevesto.** Mladi in dobro plačani uradnik nekega podjetja v Velikem Bečkereku, je imel mnogo opraviti z denarjem svojega podjetja, bil pa je pošten do zadnjega. Na neki veselici pa se je seznanil s 17-letno lepo hčerko uglednih starišev in se vanjo zagledal do ušes. Tudi ona mu je vračala ljubezen. Zmenila sta se, da bosta ob prvi priliki pobegnila. Uradnik je naslednje dni zbral ves denar podjetja, do katerega je mogel priti, skupaj 85 tisoč dinarjev in pobegnil proti Zagrebu. Tu sta obiskala sorodnika, brata, ki pa o poneverbi ni nič vedel. V Zagrebu sta razmetala težke tisočake, nato pa pobegnila proti Sušaku, kjer se je za njima izgubila vsaka sled. V Velikem Bečkereku je beg te dvojice vzbudil seveda veliko senzacijo.

★ **Na amsterdamski razstavi je središče pozornosti Mercedes-Benz.** Vidijo se vsi modeli te svetovne znamke, prav posebno pa vzbujajo pozornost novi 8 cilindrski vozovi in mali lepi Mercedes vozovi. Dalje so razstavljeni sloviti »K« in »Se« vozovi in priljubljeni 3½ literški voz. Vse je do zadnje pitice izborno konstruirano in krasno izdelano. Vsi Mercedes vozovi imajo Continental obročje, ki se vidijo tudi skoro na vseh drugih nemških vozovih.

★ **UČBENIK ČESKEGA JEZIKA,** za Slovence priredil prof. Orožen. Cena Din 40, vez. Din 50. Za naše severne brate Čehi se vedno bolj zanimamo in imamo z njimi vedno

več stika in prijateljskih vezi, zato nam je potrebno, da se pručimo češkemu jeziku. Ta knjiga je izpolnila veliko vrzel po priročnem učbeniku češkega jezika. Na podlagi te izredno praktične knjige se poučuje češki jezik širom Slovenije v raznih kroških in učilnicah. Tudi v radiu se vrše predavanja za češčino na osnovi te knjige (g. konzularni uradnik Nočak). Poraba za knjigo je torej zelo mnogostranska. — Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

★ **»LOVEC«, GLASILO S. L. D. Ustanovnikom in rednim članom, ki so poravnali članarino za 1. 1929., je bila poslana januarska številka. Februarska številka sledi v kratkem.**

★ **UREJENA PREBAVA IN ZDRAVA KRI se doseže z dnevno uporabo pol čase naravne »Franz-Josef«-grenčice. Strokovni zdravniki za morebitno prebavo hvalijo »Franz-Josef«-vodo, ker pospešuje delovanje želodca in čreva, poživlja menjavo snovi, osvežuje kri in omiljuje razdražljivost živeca. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo bosta nocoj opravljal 1. Picoli na Dunajski cesti in 2. Bakartič na Sv. Jakoba trgu.

○ **Najbolj prijetne spomine ima človek na vesele in žalostne dogodke, katere je kdaj doživel na planinah.** Zato bo ob tem zimskem času brez dvoma na mestu predavanja našega odličnega planinca Janko Mlakarja, ki bo danes ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Uniona. Predprodaja vstopnic je v pisarni prostvetne zveze. Cene: 5 Din rezervirani, 3 Din navadni sedeži, stojšča 2 Din. Predavanje je opremljeno z »izvirnimi« skiptičnimi slikami.

○ **Smrtna kosa.** Včeraj je umrl poštni tajnik v p. g. Matko Rötthl. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne. — V splošni bolnišnici je umrl komisioar Franc Nadrah. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne.

○ **Ljubljanski dobrovoljci** imajo sestanek v soboto 19. t. m. ob 8 zvečer pri »Činkoletu«. Poročalo se bo o novem zakonu, uverenjih, dalje glede prihodnjega obnove zbor. Članarina! Udeležite se zanesljivo! — Odbor.

○ **Nesvarnost na zmazih hodnikih.** Magistrat izdaja naredbi policija opominja, pa le nič ne pomaga: nekateri brezbržni hišni posestniki kar nočejo osnažiti hodnikov pred svojimi hišami. Tako se na primer iz Spodnje Šiške ljudje pritožujejo, kako so na stranskih ulicah hodniki še vsi polni zamrzlega snega. To za pasante teh ulic ni samo

Maribor

□ **Podružnica »Slovenec«** uprave cenj, naročnikom in drugim interesentom v ljudskih naznaju, da dobi »Slovenski list« ob pondeljkih šele z vlakom ob 9.37, vsled česar se vrši dostavljanje seveda tudi pozneje.

□ **K izplačilu razlik.** Dejstvo, da se bodo iz švedskega posojila izplačale razlike, je povzročilo v vrstah tukašnjih državnih namestencev veliko zadovoljstvo in zadoščenje. Nikogar ni danes v Mariboru, ki bi si upal tajiti, da je to zadoščenje največjim zaslugi SLS.

□ **Dom narodnega zdravja v Mariboru.** Za postavitev omenjenega doma v Mariboru so se že navezali prvi stiki med mariborsko mestno občino in higienskim zavodom v Ljubljani. Vendar se ni prišlo tozadevno do nikakih obveznih ter konkretnih sklepov. Zaukrat obstoja torej samo načrt, da se v Mariboru zgradi Dom narodnega zdravja, v katerem bi bili razni ambulatoriji, moderna kopališča in drugi oddelki. V zvezi s tem načrtom pa bi bilo treba opozoriti na to, da se bo zgradilo v letošnji gradbeni sezoni veliko moderno kopališče na voglu Marjine in Frančiškanske ulice, ki bo opremljeno z vsemi modernimi zdravstveno-tehničnimi napravami ter potrebnimi oddelki. Novo kopališče bo gradila mestna občina s primernim prispevkom OUZD v Ljubljani in je, kakor smo že poročali, vnesena v letošnji občinski proračun vsota 4.500.000 Din. Ker je gradnja tega kopališča, ki bo našemu mestu v kras, že gotova stvar, postane vprašanje za zgraditev Doma narodnega zdravja čisto odveč in je vsaj za nedolga čas neaktualno. Obenem pa bo treba misliti na združitve oddelkov za obsevanje v tukašnji bolnici in proti tuberkulozni ligi, ki bi se naj izvršila v tem ali druge mokvirju, ker bo le s fuzijo cepljenih in ločenih iniativ jamčen prosep ter omogočena potrebna izpopolnitev v pogledu nabave modernih zdravstveno-tehničnih naprav in sredstev.

□ **Is Mezanovega slikarskega ateljeja.** Naš umetnik-slikar je pridno na delu. Neutruden je v ustvarjanju. Sedaj dovršuje mično fantazijo »Marja na travniku«. Vzporedno se bavi z oljnat sliki, ki predstavlja Marjo z božjim Detetom v naročju in ki bo gotovo eden najlepših slikarskih umotvorov, ki jih je bil zasnoval ta naš nadarjeni umetnik. Zanimivo so tudi študije, ki se nanašajo na okrasne slike, namenjene za palačo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Najbolj plastična in simbolna je gotovo študija »Kovačice, ki sega globoko v žitje in bitje ročnega delavca sploh. Samo da je »grenak ta umetniški kruh« toži prof. Mežan in mi mu radi verjamemo.

□ **Za smuško prvenstvo.** Kakor smo že poročali, se vrši dne 27. januarja t. l. na Pohorju državno smuško prvenstvo. Pripravljalna dela so v rokah posebnega akcijskega odbora. Moška proga znaša 35 km. Tozadevne prijave sprejema dr. I. Orožen. Prva hrva. Medlonca. Prijavnina 10 Din. Koči na Klopem vrhu in na Pesku sta rezervirani izključno za tekmovalce in funkcionarje. Za gledalce pa bo na Smolniku 30. pri Perganerju 25, na Cizatu 15, pri Sv. Arehu 120 in pri Mariborski koči 100 ležišč na razpolago. Dostop od omenjenih postojank do cilja nudi vsem gledavcem krasno turo. Kakor se pričakuje, se bodo udeležili omenjene tekme naši navdušeni mariborski sportniki v zelo veliki številki.

□ **Podofekterko podporno društvo v Mariboru** ima jutri v Narodnem domu svojo tradicionalno prireditev, ki se vrši pod pokroviteljstvom mestnega poveljnika generala Dimitrije Spasiča.

□ **Tatvine, ki so simbole.** Poslovodji Antona G. je med 23. in 24. uro odvalil iz nezaklenjene veže nepograntan klatež nov sod in ga prodal ne-

neprijeto temveč tudi nevarno. Da pa so celo v sredini mesta tako brezbržni hišni posestniki, ki mirno trpe, da na njihovih trotuarjih padajo ljudje, je pa le malo čudno. Pred neko hišo na Vidovdanskei cesti se je spodrsnilo zavarovalnemu uradniku g. Rudolfu Moranu. Moran se je pri padcu hudo poškodoval po vsem telesu. Na Kralja Petra trgu se je spodrsnilo gđe. Hildi Götzl. Zlomila si je levo roko v zapestju. Götzlova trdi, da je nesrečo zakrivil hišni lastnik, ker ni dal posuti zledenelega hodnika s pepelom. Hišni lastniki, zganite se, če si nočete nakopati sitnosti.

○ **V mestni klavnic** se bo na prosti stojnici v soboto 19. t. m. ob 3 popoldne prodajalo prašičje meso.

○ **Poziv meničnim upnikom slobočne zadruge Herae.** Konkurni upravitelj zadruge »Hera« poziva vse one upnike, ki imajo v rokah menice te zadruge oz. njenih članov, da prijavijo ločeno od konkurne se posebej svoje s temi menicami krite terjatve pisarni dr. Josipa Cepudra, odvetnika v Ljubljani in navedejo sočasno, če in kakšne korake so doslej storili v zavarovanje oz. v kritje teh svojih meničnih terjatev. Ker je zadeva nujna, naj se izvrše prijave tekom 8 dni.

○ **Vozček s cinkom.** Tam okoli Most in Kodeljevega ima svoj revir detektiv Močan, ki je že dolgo pri vseh zlikovcih svojega okraja skrajno nepriljubljen. Počasi pa gotovo spravlja namreč drugega za drugim na varno, kolikor jih še ni spravil. V sredo popoldne je ustavljal na Kodeljevem dva brezposelna rokodelska pomočnika, ki sta peljala vozček z velikim zabojem, v njem pa nekaj težkega. Bilo je dvajset plošč cinka v obsegu 100x65 cm. Plošče so bile še v izvornih zavojih z znakom dveh prekrizanih kladiv, napisom »Primax« in dveh celikih C. Seveda je detektiv uganil, da so te plošče ukradene in je obema mladeničema napovedal aretacijo, plošče pa zaplenil. Sedaj policija poizveduje, kje bi bile te plošče ukradene.

○ **Konj je dezertiral.** Poročnik N. je v sredo ponoči jezdit na lepem vojaškem konju po službenih opravkih po Dunajski cesti. Konj je bil še mlad in šele pred kratkim kupljen, ni mogoče torej od njega zahtevati kakšnega temeljitega znanja vojaške discipline. Naenkrat se spomni, da bi bilo treba hoditi po dveh nogah, tako kot ljudje. Vzpne se s prednjima nogama kviku — in vrže poročnika s sedla. Nato pa v dir. Po Aleksandrovi, Bleiweisovi in Tržaški cesti so ga videli ljudje dirjati, ujel ga pa nihče ni. Poročnik je moral peš in jezen v vojašnico. Drugo jutro pa je bilo vse alarmirano za pogov za konjskim dezertirjem. Lgovila ga je policija, lovilo ga je vojaštvo, toda tam, kamor so prišli zasledovalci, tam je konj naenkrat izgubil in se pojavil povsem drugje. Morda so ga do večera ujeli, kar pa ni gotovo. Če ga niso, ga bodo pa danes, kajti konj je brez hrane in se bo moral pustiti ujeti. Lakota namreč nauči discipline tudi vojaške konje.

○ **Iz policijske torbe.** Psi so postali zadnje dni v Ljubljani hudi in vsak dan koga popadejo. Na Gasliški cesti je pes popadel gospo Ano Weissovo in ji raztrgal obleko. — V stanovanje Franca Likoviča, strojnega ključavničarja na Dolenski cesti se je splazil neki tat in izmaknil 830 Din gotovine. — Aretirane so tri prostitutke, dva tafa in en razgraj. Ovdabe navajajo: 3 kaljenja nočnega miru, pet prestopkov obratnega pravilnika, dvoje prestopkov zoper cestno-policijski red in eno prekoračenje policijske ure. — Komunistični letaki se v predmestjih še vedno pojavljajo.

kje čisto na drugem koncu mesta. — Neki trgovski vajenec B. pa ni imel denarja, da bi si nabavil smuč. Iztaknil jih je v neki veži v Strossmajerjevi ulici ter si jih lepo prisvojil.

□ **Policija.** V luknjo so romali Robert A., ker je s sekiro v rokah nagnal iz svojega stanovanja neljubega gosta — terjavca in ga pri tem ranil; Konrad Z., ker je strašno hud dedec in zraven še berač; Marija K., pa je v poznuri gostolela po nekaterih sumljivih lokalih in prežala na »zslužek«. Prijavljani pa so bili tile slučaji: radi trpinčenja živali 2, cestno-policijskega reda 4, tatvine 1, suma tatvine 2, goljufije 1, požaranja 1, avtopredpisov 4, odstranitve od roditeljev 1 ter radi intervencije 2.

Moč, aroma in prijeten okus

v tem se odlikujejo vedno sveže pražene kave (mešanice). - Tvrdka ANTON FAZARINC, Celje.

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Občinske volitve, ki so se vršile dne 18. nov., je velik župan razveljavil, ker neki kandidat gospodarske delavske kandidatne liste ni svojočeno podpisal. Kadar pride čas, se bomo pa pomerili iznova.

Mesina pinarna je pripravila cevi za napeljavno plina v tovarno Saturnus. Naše mnenje je, da ima do plina vsak občan pravico pod navadnimi pogoji, kakor jo ima bogata ljudja družba. Vodovod je imamo ljubljanski, zdaj dobivamo plin, morda ne bo dolgo, ko dobimo še kaj drugega, kakor imamo z Ljubljano vred isto policijo. Tako prihaja mesto korak za korakom v našo vas.

Novo mesto

Naradžajaka akademija. V nedeljo, 20. t. m. ob 5 popoldne priredi tukašnji orlovski odesk v dvorani Rokodelskega doma, naradžajsko akademijo. Mladi, nižji naradžaj, mladenke in gojenke prav vsi nesporno pričakujejo, da pokažejo sadove dosedanjega dela v telovadnici. Ker pa Orel ne skrbi samo za telesno vzgojo, ampak tudi za duševni napredek, bodo naši mladi vpriporili čarobno igrico v 3. dejanjih »Čarovnik Vrtuljak«. Naša deca bo z veseljem gledala to igro, zato prosimo vse starše, da pripeljejo svoje male, ki se bodo pri telovadnih točkah zlasti pa pri igrici prav imenitno zabavali.

Jesenice

Lovski blagor. Dvorni nadlovec g. Peter Markelj je v Možaklju v sklopec vjel sedem kilogramov težkega mačka. G. Markelj je star lovec, a prvič, da kaj takega še ni doživel, da bi v teh krajih vjel divjega mačka. Bil je še živ, ko ga je našel ter bil zelo srdit in zares divj.

»Narodni poslanec«. V nedeljo zvečer ob pol osmih uprizori dramski odesk K. D. P. D. vesele komedijo »Narodni poslanec, ki je za predpustni čas baš primerna.

Pojasnilo. Pred kratkim smo na tem mestu objavili, da ima g. P. S. še polne roke dela s sestavljanjem radio-aparatur raznim radio-amaterjem na Jesenicah. Ker se je to napadno tomačilo, bodi s tem pojasnjeno, da imenovani gospod do dela vrši popolnoma brezplačno in le za kratek čas ter ne misli s tem nobenemu obrtniku niti najmanj škodovati. Taki, katerim on sestavi aparat, bi si ga sicer gotovo ne omissili in s tem nesebičnim delom g. P. S. širi le veselje in zanimanje za radio ter dviga število naročnikov.

Radio

Radio in dramatika

Poslušalec sedi pred zvočnikom, zvoki in besede te ali druge igre prihajajo od nekega k njemu. Nenadoma zaživi pravcati svet pred njegovimi duševnimi očmi. Čuti, kako morda sedi par ljudi v bedni sobi okrog mize; čez hip zaveje vanj sapa iz kake pokrajine; zmeda glasov v kakem prizoru se zgosti v njem v privid razburjene množice. Ali pa zadobi zvok glasu postave, ali postane dialog telesno užito doživetje in zdi se, da vidiš, kako slikovito se igra spreminja iz prizora v prizor. To je na vtisih najbogatejša umetnost, ki jo more nuditi radio samotnemu poslušalcu, to je vzor novodobna, docela na fantaziji zgrajena umetnost — brez odra, ozadij, sofit, kulis, pudra, šminke in rafinirane razsvetljave, s katerimi v gledalstvu pač lahko ustvariš iluzijo — ali pa jo tudi razdeš.

Popolnoma brez tega slikovitega, dihaajočega in pobudo dajajočega odrskega sveta mora ustvarjati umetnik pred mikrofonom, se mora siliti med štirimi praznimi stenami studia do zadnje koncentracije, jo stopnjavati do one intenzivne igre, ki se v še tako pušobni sobi poslušalec zgosti v pravo in resnično življenje!

Redno se oddajajo igre po radiu. Z večjim ali manjšim uspehom seveda. Zakaj, ni vsaka igra pripravna za gočo akustično kuliserijo. Najprikladnejši so v to svrhu misteriji in hkrati z njimi pravilice in pripovedke, najmanj primerne pa so razne realistične in veristične drame. Kaj dosti znano morda pri nas tudi še ni, da obstoja že nova dramska vrsta, to so drame, napisane zgolj za radio. Takih dram je že precejšnje število, a oddajajo se s presenetljivo prepričljivim akustičnim režijem in aparatom, ki niti prostora ne da misli na oder... Vendar se v zadnjem času baš Nemci pritožujejo, da primernih iger nihče več ne napiše. Bržčas je avtorje prestrašil v to razpisani natečaj leta 1927, ko od 1177 doposlanih dram — nobena ni dobila določene nagrade!... Kot zanimivo dejstvo je še vredno omeniti, da je marsikatera popolnoma prepadla in že pozabljena odrska igra doživela v radiu svoje vstajenje, pri čemer gre pač glavna zasluga neverjetno izpopolnjeni režijski tehniki.

Kdaj le Slovenci dobimo prvo — radijsko dramo?

Philipsov večer

Zadnjiš smo v našem listu opisali, kako v Ameriki vzdržujejo oddajne postaje prav za prav le firme, ki preskrbujejo oziroma plačujejo program ter s tem vrše reklamo za svoja podjetja. Tudi pri nas je ta način reklame že našel posamevalca: nocoj se bo prenašala spevoigra »Pri treh mladenkah« na stroške radijske firme Philips. Naša postaja si gotovo želi še več takih večerov.

Ljubljana 566 m (2-5 kw)

Zagreb 308-3 (0-7) Bern 411 (1-5) Dunaj 517-2 (15)
Praha 348-9 (5) Katov. 422 (10) Mln 550 (7)
Stuttg. 379-7 (4) Rim 447-8 (3) Budan. 555-6 (20)
Toulouse 392 (3) Berlin 484 (4) Varšava 1111 (10)

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 18. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17.30 Radio-orkester. 18.30 Gospodarska ura, predava gđe. C. Krekova. 19.30 Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30 Philipsov večer: Prenos spevoigre »Pri treh mladenkah« iz ljubljanske opere. 22. Poročila in časovna napoved.

Sobota, 19. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17.30 Radio-orkester. 18.30 Delavska ura. 19.30 Nemščina, poučuje ga dr. Piskernik. 19.30 Druževnost dojenčaka, predava vseuč. prof. dr. K. Ozvald. 20. »Zima«, glasbeno-literarni večer. Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Petek, 18. januarja:
Zagreb: 17.15 Kavarniška glasba. — 20.35 Schubertov komorni večer. — 20. Prensi. — Praha: 12.30 Radio-orkester. — 18.30 Popoldanski koncert. — 19. Foersterjeva opera »Jessika«. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert. — 18.45 Gospodarsko predavanje. — 19.30 Koncert muzejskega društva. — Toulouse: 13.45 Koncert. — 14. Orkester. — 21.30 Argenfinske pesmi s spremljavo kitare. — 22. Velik večerni koncert. — Bern: 16. Orkester. — 19.30 Predavanje o srednjem veku. — 22. Komična opera »Divji loveci«. — Katovice: 17.25 iz poljske zgodovine. — 17.55 Popoldanski koncert iz Varšave. — 20. Prenos simfoničnega koncerta iz Varšave. — Rim: 13. Trio. — 17.30 Petje in grdba. — 20.45 Bajadera, opereta. — Berlin: 16.30 Laska glasba. — 19.30 Predavanje o ameriški politiki. — 20.30 Simfonični koncert. Dunaj: 11. Kvarter Silving. — 16. Popoldanski koncert. — 17.10 Komorna glasba. — 19.30 Arnold Schönberg, Guerredieder; simfonični orkester, zbor in soli. — 21.30 Orkester. — Milan: 12.30 Kvarter. — 16.30 Jazz. — 17.20 Mladinsko petje. — 20.30 Orkester. — Budapest: 9.15 Jutrarnji koncert. — 17.35 Ciganski orkester. — 19.30 Kraljica Saba, prenos iz opere. — 22.30 Ciganska godba. — Varšava: 17.55 Laska glasba. — 19.10 Predavanje iz higijene. — 20. Koncert varšavske filharmonije.

DOSEGLI SMO

za naše naročnike nove znižane cene:

Troelektronski aparat
INGELEN za vse valove Din 1350,-

Zvočnik
FIGARO z umetniško sliko Din 590,-

Zvočnik
FIGARO z novim magnetnim sistemom in krasno sliko Bleda Din 650,-

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA
Ljubljana - Miklošičeva c. 5 - Tel. 31-90

Prosvetna zveza

Vsem prosvetnim in izobraževalnim društvom!

Ker prihajajo vprašanja, kako je s predavanji, tečaji in običnimi zbori, po novem zakonu o društvi sporočamo včlanjenim društvom sledeče: Vsako društvo mora prijaviti predavanje, tečaj, članske sestanke, občne zборе in seje 3 dni pred sestankom politični oblasti, t. j. okrajnim glavarstvom. Društva, ki imajo redne tedenske sestanke ob isti uri, zadostuje, da napovedo enkrat in tej napovedi se doda opomba, da se vrše vsak teden ali mesec ob istem času. Ne pozabite navesti dneva, ure, kraja in dnevnega reda sestanka.

Prosvetna zveza v Ljubljani.

Sport

MLADINSKA SMUŠKA TEKMA SK ILIRIJE

K razpisu mladinske smuške tekme z dne 10. t. m. objavlja SK Ilirija sledeče: pričetek tekme dne 19. t. m. točno ob 15. Start in cilj za streliščem pod Rožnikom. Garderoba in okrepčevališče istotam.

Potek 6 km proge je sledeč: od starta ob robu Rožnika do Večne poti, nato desno proti rožniku (vzpon 30 m) do Večne poti in ob isti do razpotja proti Brdu, kjer okrene v jugo-vzhodni smeri za 150° do Glinščice, ob isti do Večne poti na cilj. Potek 3 km proge je v začetku in koncu isti, samo da zavije poprej na levo.

Zmagovalec I. skupine prejme kot darilo smuč in diplomu; zmagovalec II. skupine pa palice in diplomu, drugo in tretje plasirani v I. in II. skupini pa priznanico. Razglasitev rezultatov po končani tekmi v garderobi. — SK Ilirija.

Službeno iz LNP. Danes ob 20 v kavarni Evropa seja kazenskega odbora. Na isto se vabi ob 20.10 kot priča igralec Vrhovnik Mirko (Prim.). — Tajnik II.

PING-PONG

V bojih za svetovno mojstrstvo v namiznem tenisu (Ping-Pong) v Budimpešti je zmagala Madžarska proti Jugoslaviji s 5:0, Avstrija proti Jugoslaviji s 5:0, Anglija proti Jugoslaviji 5:0 in Rumunija proti Jugoslaviji s 5:0.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Petek, 18. jan.: Zaprtlo (generalka). Sobota, 19. jan.: »VOLPONE«. Premijera. Premijerski abonma.

Nedelja, 20. jan.: »KROJACEK-JUNACEK«. Ob 15. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven. »VOLPONE«. Ob 20. Izven.

Ponedeljek, 21. jan.: »LEPA VIDA«. Red C.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Petek, 18. jan.: »PRI TREH MLADENKAH«. — Red D.

Sobota, 19. jan.: »CARDASKA KNJEGINJA«. Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Izv.

Nedelja, 20. jan.: »MADAME BUTTERFLY«. Ob 15. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

»PRI TREH MLADENKAH«. Ob pol 20. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 21. jan.: Zaprtlo.

Ljudski oder v Ljubljani

V nedeljo, 20. januarja ob pol 8 »CHARLIJEVA TETA«, veseligr v treh dejanjih.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. jan.: Zaprtlo. Sobota, 19. jan. ob 20. uri: »DOVER CALAIS«. — Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.

Nedelja, 20. jan. ob 20. uri: »NA CESARICINO POVELJE«. — Premijera.

Prireditve in društvene vesti

Ljudski oder v Ljubljani vprižori v nedeljo dne 20. t. m. ob pol 8 zvečer komično veseligr »Charlijeva teta«. Kdor se hoče res dobro zabavati, naj si jo ogleda. Predprodaja vstopnic od danes naprej v Ljudskem domu v prvem nadstropju od 3 do 12 dop. in od 2 do 6 pop. Dvorana bo topla kurjena.

Vaje za župni koncert se vrše: moški zbor v soboto, 19. in torek 22. t. m. ob 20. uri; ženski zbor v nedeljo 20. t. m. ob pol 11. uri ter četrtak 24. t. m. ob pol 20. uri. — Vse vaje se vrše v poslopju Glasbene Matice za pevstva društva Slavec, Krakovo-Trnovo. Glasbeno Matico in Ljubljanski Zvon. Arhivarij naj prinese note s seboj. Strogo obvezna udeležba za vse članke! Tajnik.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. Danica ima danes, 18. t. m., ob 20 izredni občni zbor. Zadeva je važna. Udeležba za članke obvezna! — Odbor.

V najem

se dajo s 1. februarjem t. l. prostori za pisarno ali ordinacijo: TRI LEPE, VELIKE in SVETLE SOBE, kurjene (centralna kurjava), v priličju, na cesto in sredi mesta, nasproti palači oblasnega odbora v novi hiši Beehlovnova 2. — Pojasnila daje pisarna ing. MILANA ŠUKLIJE v isti hiši.

Inventurna prodaja!

angleških in čeških štofov
za obleke vseh vrst suknje, površnike, plašče itd.

pri tvrdki **NOVAK, Ljubljana**
do 20. t. m. na Kongresnem trgu št. 15

Obiščite! Ne zamudite! Ostanki za polovično ceno! Do 40% prihranite!

Za duha in srce

Vital Vodušek: Pesmi

(Ljubljana 1928, samozaložba, str. 103.)

Na prvi božični dan sem jo dobil, to belo knjigo. Ko da mi jo je svetočno razpoložena domovina v tuji svet poslala. Vesel sem je bil. Zato, ker sem vsake duhovne rasti svojega naroda vesel. Posebej še, ker je iz vrst naših najmlajših, v novo cvetenje hotečih, a še neuvlečenih moči prišla, ker je prva knjiga Vitalova in pa ker je uspeša.

V do korena razvzro, materialistično usmerjeno in koristolovsko povojno Evropo so vrgli odrešujočo besedo vidci — posamezniki in za njimi so šle cele organizacije. Novega, religiozno občutenega, v Boga naslonjenega, zdravega in pacističnega človeka hočejo, bratskega, človečanskega duha, velike, še neizrečene besede ljubezni in otroštva božjega. Ta duhovni val je šel in še gre preko cele Evrope. V Nemcih je vstala križarska mladina. Od tu so vzete osnove slovenskih križarjev, ki so preko »Križa na gorah« ušli proti. Cela vrsta jih je, mladih, borbenih, novih stez iščočih. Eden med njimi je Vital Vodušek. Sicer je pa zbirko že pred tedni časovno uokviril g. Koblar na tem mestu. Samo par impresij in domislekov iz prvega branja bi rad dal.

Prvo in najobsežnejše od štirih zaglavij: Sveti Francisek, me je prijetno iznenadilo. Življenje Franciskovo je tu v onih momentih, ki so se umetniku zdeli najhvaležnejši za vezano besedo. Sugestivne, tople in večinoma ostro zadete so te miniaturre. Italije ni mnogo v njih. (S te strani je Jörgensenova knjiga v prozi o istem svetu miljejno boljše zadeta.) Najbrže zato, ker je avtor telesa gledal ni. Ker če bi jo bil, bi več njenega sočnega in tople barvitosti ostalo v njem. Ta ciklus naj bi bil zapozneli prilog vezane slovenske besede (poleg proznih) za sedemstoletno velikega otroka in Bogu ugodnega asiškega berača. V naslovni (str. 9) je ves sv. Francisek; od dui, ko so mu prvi dvomi o pozemskosti vstajali preko iskanja Boga in sproščenja v njem do »Solčne pesmi«. »Molitev« (13) je močna miselno in izrazno. »Assisi« (10) me je po obdavi in po ritmu spomnil Sardenkove »Rome«. »Francisek poje« je morda preveč prozna prepesnitev »Solčne«. Radi zaokroženosti cikla in radi nasprotja bi si želel vsaj nekaj slik iz življenja Franciskova-svetovnjaka. Sicer pa v naši književni preteklosti skoraj ne vem za religiozno snov, ki bi bila tako ostro izklesana, samosvoje in močno podana kot jo je podal Vodušek.

Srednji del zbirke (Večer, Luč) snovno ni religiozen. Obsega nekaj pesmi, ki so na višku (67, 78). Ponekod išče v socialni motiv 54, 59). Ono prijetno razgibano na str. 56 jemljem simbolično. Pesem otroka (57) kot Otrokova smrt (61) sta psihološko zgrešeni. Posebno prva. V Vetrju (74) je refleksiven. Pot (83) je ko utrinek. Zlato (78) je umetnina zase.

Božični ciklus me je marsikje iznenadil. In ne v dobro stran. Vsebinska pada in z njo ritem in moč v izrazu. Otroškost je redko naravna, zadeta. K oni na str. 99 bi pripomnil, da je ritem vedno več ko rima. Sreči (96) sploh ni pesem. Ko sem bral sredi 100. strani, sem mislil, da sem Zupancičeva »Mlada pota« odprl. (Sv. Trije Kralji.)

Splošno je Vodušek izrazno kratek, ko odsekan, iznajdljiv in sočen. Jezikovno je bogat. Ponekod (23, 67 itd.) izstopa arhitektonski sestav pesmi. Ljubi eno in dvoverzne kratke konce. Tudi kak gorenjski lokalizem mu uide (pojmo = pojdimu 22).

Dobro se je predstavil Vital Vodušek. Prva njegova knjiga bo radi svoje preprosti gotovo našla pot med ljudi. Nekateri pogrški, ki sem jih zgoraj navedel, nikakor ne zmanjšujejo v celoti vrednost zbirke. Morda nam bo Vital še velikonočni ciklus napisal. Snovi je še ved, samo tako ljubka in otroško domačnost ni. Morda.

Vel. Kikiinda, 12. jan. 1929. Tone Potokar.

Mentor. Dijaški list, Ljubljana. L. XVI, januar 1929, št. 5. Prinaša sledečo vsebino: Leposlovje in poučni članki: J. K. Rejcek, Med Seilo in Karibdo. Povest v zgodbah. (Dalje.) — Iv. Dolevec, Med Nemci. Potopis s slikami. (Konec.) — M. Prezelj, Kažipot skozi prirodopisno zbirko v Ljubljanskem muzeju. (Dalje.) — Sempronij Tiro, Iz dnevnika starega profesorja. (Dalje.) — Knjige in revije. — Šah. — Šale in uganke. — Naši pomenki.

Nove izdaje ruskih klasikov. Založba »Ziznj in kultura« v Rigi (Latvija) je dovršila zasluzno delo. Prišla je za avgusta leta 1927 in končala z Novim letom 1929. Natisnila je popolno izdajo leposlovnih spisov Dostojevskega in Leva Tolstega: po 12 debelih zvezkov, vsak po 7500 strani. Izdaja obsega vse brez izjeme romane, povesti in igre velikih pisateljev in prinaša prvič popolno izvirno besedilo brez cenzurnih lis, katerih je bilo toliko pri Tolstom. Marsikatera povest je objavljena sploh prvič »Besja Dostojevskaja« so n. pr. veliko pridobili z obsežnim poglavjem »Pri Tihonu«, ki je bila šele pred kratkim najdena v pisateljevi zapuščini: vsebuje pomemben in globok razgovor starca-meniha z besnim Stavroginom. Izdaja vsebuje več slik pisateljev in njih sodobnikov, je opremljena z uveljavljenimi članki ter pripombami in presegla v tem oziru poleg predvojnih tudi nove, sovjetske. Cena se ne more imenovati previsoka, in se lahko plača tudi v »brokih. Zdj prične založba objavljati še Turgenjevove zbrane spise po istem načrtu, s popolnim besedilom brez vsakih svojčasno po cenzuri povzročenih vrzeli.

»Št. 368 Tovarna barv«.

Tovarna barv

ISČE V NAKUP večje množine RAZNI SIROVIN, GLINE ali KOVINE, ki so primerne za proizvodnjo barv, in sicer satiober, oker, črna zemlja, rdečo zemljo, zeleno zemljo in vse druge vrste surovin, eventualno tudi izgotovljene barve. — Ponudbe se naj pošiljajo upravi »Slovenca« z malim vzorcem in najnižjo ceno pod

»Št. 368 Tovarna barv«.

Gospodarstvo

Poštna hranilnica v letu 1928

V mesecu decembru lani je znašal poštno-čekaški promet 4769.2 milj. Din (od tega brez gotovine 47.32%) napram 5102.8 milj. Din v novembru 1928 in 4370 milj. Din v decembru 1927.

Število računov v tem mesecu je naraslo v Ljubljani od 4884 na 4914, v Zagrebu od 5045 na 5068, v Beogradu od 3140 na 3150, v Sarajevu od 2698 na 2706 in v Skoplju od 673 na 678, v celi državi od 16.440 na 16.516. Značilen za sedanjí položaj na denarnem trgu je dvig vlog v decembru od 625.4 na 666.4, od tega v Ljubljani od 119.2 na 135.7 milj. Din. Hranilne vloge na knjižice so v tem mesecu narasle od 35 na 36.4 milj. Din, povprečna njih višina pa od 1084 na 1113 Din.

Razvoj Poštne hranilnice v letu 1928 nam kažejo naslednji podatki (vse v milj. Din):

	Promet	vloge	od tega hran.	v Ljublj.	vloge
januar	4089.4	629.8	110.1	24.5	
februar	3801.2	607.9	102.9	25.4	
marec	4170.1	611.3	100.8	26.9	
april	4158.7	641.7	108.2	27.5	
maj	4362.0	619.1	112.4	28.6	
junij	4148.3	594.1	112.8	29.5	
julij	4570.0	606.7	116.5	31.2	
avgust	4771.4	569.6	113.3	32.0	
september	4549.1	552.9	111.9	33.4	
oktober	5329.4	583.0	117.2	34.1	
november	5102.8	625.4	119.2	35.0	
december	4769.2	666.4	135.7	36.4	

Povojni razvoj Poštne hranilnice kaže naslednja tabela:

Promet (milij. Din)	Število računov
1920	2633.2
1921	7976.6
1922	17266.6
1923	26399.6
1924	31621.6
1925	36977.9
1926	40575.1
1927	46341.7
1928	53821.3

Davek od podjetij z nestalnim lokalom

Obrati, ki se ne vodijo v stalnem lokalni, nego s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, n. pr. krošnjariji, torbarji, cirkusi, potujoča gledališča, panorame, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetlic in igrače po ulicah in lokalih itd. so zavezani plačevati davek od podjetij, obratov in samostalnih poklicev po čl. 42., druga skupina, točka 3, zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 in pravilnika k temu zakonu. Nezavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni davek še pred začetkom poklica. Davek znaša za davčnega zavezanca samega na leto 60 Din in za vsakega pomočnika po 30 Din. Če izvrševalec navedenih obratov pomožni tekom leta številu oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako tako osebo po 30 Din, ne pa tudi v takih primerih, če samo menja pomočnike. Davek za omenjene obrate se položi v prvi polovici leta, preden se začne izvrševati poklic, in sicer v celotnem letnem znesku; če pa se začne poklic izvrševati šele v drugi polovici leta, pa se plača davek v polovičnem znesku. (Čl. 148. omenjenega zakona o neposrednih davkih in pravilnika.) Uvodoma omenjeni davčni zavezanci, ki se založijo brez potrdila o plačanem davku, plačajo poleg rednega davka po čl. 59. zakona o neposrednih davkih še enak znesek kot kazen. Od potujočih obratov se pobere davek, ko se izda obrtno dovolilo; kot dokaz o plačanem davku služi po pristojnem oblastvu izdano obrtno dovolilo, na katerem je oblastvo na predpisani način potrdilo vplačilo davka z označbo točne dobe, za katero je davek plačan. Vsi izvrševalci obratov, ki se ne vodijo v stalnem lokalni, marveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, se pozivljajo, da izpolnijo svojo davčno dolžnost in plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskimi posledicam, določenim v čl. 139. omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Odprava konkurza. Odpravljeni so konkurzi: Ciril Šostarič, bivši trgovec v Vuzmetincih, sedaj v Pavlovskem vrhu (sklenjena prisilna poravnava); Stanko Mann, trgovec v Kozjaku (vsa masa razdeljena); Anton Ellinger, trgovec v Mariboru (vsa masa razdeljena); Anton Kumperščak, trgovec v Studencih pri Mariboru (vsa masa razdeljena).

Češka trgovinska bilanca. V letu 1928 je znašal vse češkoslovaški uvoz 19.196 milij. (+ 1235 milij. Kč napram 1927), izvoz pa 21.229 milij. Kč (+ 1094 milij. Kč). Skupni promet je torej narasel od 38.1 milijarde na 40.4 milijarde. Aktivnost pa je nazadovala od 2174 milij. Kč na 2033 milij. čeških kron.

Razstava v Torontu. V Torontu (Kanada) se vrši vsako leto meseca septembra mednarodni vzorčni sejem. Uprava velesejma bi dala našim razstavljalcem brezplačno 1 paviljon na razpolago, če bi se prijavilo zadostno število razstavljalcev. Interesenti, ki bi se hoteli udeležiti velesejma kot razstavljalci naj to prijavijo Zbornici za TOI v Ljubljani.

Peti vinski sejem vinarke zadruge »Ljutomerčane« se vrši v torek dne 22. januarja ob 11 dopoldne v centralni zadržni kleti v Obrežu, železniška postaja Središče ob Dravi, 20 minut od kolo-dvora. Vozovi (sani) na razpolago. Za topla jedila in izvrstna zadržna vina bo preskrbljeno. Sejem bo nudil izbiro najboljših starih in novih vin iz ljutomerskih vinskih goric po dnevnih tržnih cenah. Ne zamudite te prilike in posetite sigurno ta najstarejši in najbolj vpejalni vinski sejem!

Dobave. Gradbeni oddelki: Ljublj. žel. ravn. sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave okrog 18.000 komadov vijakov; do 22. t. m. pa glede dobave tramov, desk, ploč, žlebov, cevi, žebeljev, vetroklonov, barve, salonit-nastavkov itd. Državni rudnik v Velenju sprejema do 5. febr. ponudbe glede dobave električnega materijala. — Strojni oddelki: Ljublj. žel. ravn. sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave varilnega železa in varilnega praška. — Drž. rudnik Bukinje, p. Kreka sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1650 kg strojnega in dinamita-olja, 1500 kg masti za jamske vozčke in 15 kg bencina; do 26. t. m. pa glede dobave krovne lepence, žičnih žebeljev, kant. podkev, železa, žice, ključev, matic, kleja, ščetk, krede, ključavnice, pil itd. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 11. febr. pri saraj. žel. ravn. glede oddaje buffeta na postaje Medjediji v zakup; pri zagreb. žel. ravn. glede dobave 150.000 kg lesnega oglja; pri inž. oddelku drav. div. obl. v Ljub-

ljani pa glede zgradbe dovodnega vodovoda za vojašnico v Škofji Loki. Dne 8. febr. t. l. se bo vršila pri vojnem ministrstvu, oddelek za mornarico v Zemunu ofert. licitacija glede dobave 40.000 kg testenin.

Prodaja. Dne 22. t. m. se bo vršila v A in B skladišču Glavne carinarnice I. reda v Ljubljani prodaja raznega blaga.

Borza

17. januarja 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes srednji. Pojavilo se je nekaj več privatnega blaga; ni bilo zaključeno samo v devizi Trst, ampak tudi deloma v Curihu in Dunaju, večino Curiha in Dunaja pa je dala Narodna banka, kakor tudi Prago in London. Dunaj se je uvrstil, London in Trst sta popustila, druge devize so ostale neizpremenjene.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

17. januarja 1929.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 16. I.
Amsterdam	—	2284.0	—	2.85.—
Berlin	—	1354.50	—	1354.50
Bruselj	—	791.77	—	—
Budimpešta	—	993.70	—	—
Curih	1094.25	1097.25	1095.75	1095.75
Dunaj	799.12	802.12	800.62	800.54
London	275.96	276.76	276.36	276.38
Newyork	—	56.6	—	56.86
Pariz	—	222.63	—	222.57
Praga	168.20	169.—	168.60	168.60
Trst	297.10	299.10	298.10	298.14

Zagreb. Amsterdam 2285 bl., Berlin 1353 do 1356, Curih 1094.25—1097.25, Dunaj 799.12—802.12, London 275.96—276.76, Newyork 56.70—56.90, Pariz 221.62—223.62, Praga 168.20—169, Trst 297.10 do 299.10.

Belgrad. Amsterdam 2281.50—2287.50, Berlin 1353—1356, Curih 1094.25—1097.25, Dunaj 799.12—802.12, London 275.96—276.76, Newyork 56.70—56.90, Pariz 221.63—223.63, Praga 168.20—169, Trst 297.50—299.50, Bruselj 790.27—793.27, Budimpešta 992.2—995.2.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.59, Budimpešta 90.625, Bukarest 3.12, Dunaj 73.06, London 25.2175, Newyork 519.98, Pariz 20.32, Praga 15.385, Trst 27.2025, Sofija 3.74, Varšava 58.32, Madrid 84.90.

Dunaj. Belgrad 12.40625.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditnau 125 den., Pralstrediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 120 den., Ruše 260—280, Stavsba 56 den., Sešir 165 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 442.50—415, kasa 442—445, termi 2. 419—419.50, 12. 453—460, 7% inv. posoj. 86.25—86.50 (86.25), agrari 52.50—53.50. Bančni pap.: Union 56.50—57 (56.50), Poljo 18 bl., Kred. 95, Jugo 91—91.50 (91), Ljublj. kred. 125—126, Medjun. 57.50, Nar. 7050 den., Pralst. 922.50 den., Srpska 152 den., Zem. 138—140, Ravngora 80, Obrtna 38 den. Ind. p.p.: Gutmann 101 den., Slavonija 5—5.50 (5), Danica 162—170, Drava 475 bl., Sečera 480—480, Osj. ljev. 180—150, Brod. vag. 310, Union 300—320, Isis 23—25 (23), Ragusa 505 bl., Trbovlje 480—490 (480), Vevče 120 den., Nar. sum. 26 den., Piv. Sar. 220—235, Nar. min 20 den.

Belgrad. Posojilo 86, agrari 52.75, vojna škoda 443—444, 1. 444.50—445, 2. 417, Nar. banka 7120, Prometna 1000.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 87.85, Zivno 135.25, Jugo 10.90, Hipo 6.85, Alpine 41.20, Greinitz 1.80, Trbovlje 59.10, Kranj. industr. 36, Gutmann 24.75, Mundus 193.50, Slavonija 0.77.

Žito

Na trgu je bilo za pšenico nekaj zanimanja. Cene so ostale neizpremenjene. Gornjebaško blago notira 242.50, banaško 237.50, parifeta Senta se nudi po 240. Zaključek je bilo malo, ker so kupci pričakovali nižjih cen. Koruza tendira na svetovnih tržiščih zlasti v Ameriki zmirom čvrsteje in tudi pri nas je opaziti, da se cene nadalje dvigajo. Tako velja n. pr. času primerno suha inzulanka že 265, medjimurska nakl. post. Kupci se drže rezervirano. Enako malo kupije je tudi z drugimi pridelki, katerih položaj je nespremenjen.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica 80 kg 2% za januar 282.50—285, februar 287.50—290, marec 295—297.50, april 300—302.50, maj 305—307.50, moka 0g 340—350, št. 2 320—320, št. 5 300 št. 6 270—275, št. 7 260—265, št. 8 205—215, otrobi 180—185, Tendence čvrsta. Promet 10% vag. pšenice, 3 ovas, 2 koruze, 6 moke, skupaj 21% vag. Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica marec 25.22—25.32, zaklj. 25.30—25.32, maj 25.96—26.18, zaklj. 26.16—26.18, oktober 26.28—26.28, zaklj. 26.36—26.38, rž marec 23.70

Sveta življenje in vrvenje

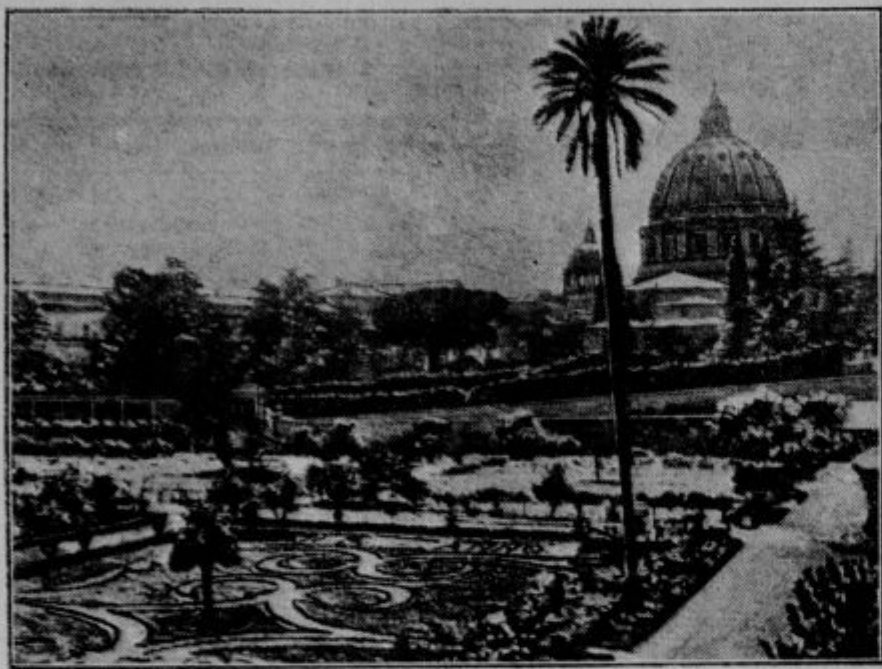
Redukcija železničarjev v Avstriji

Avstrijska republika je ob razpadu prave približno 120 tisoč železniških uradnikov in nameščencev. Po desetih letih je bilo to število zmanjšano na 82.000. Letos pa bo vlada odpustila iz službe zopet 12 tisoč nameščencev. To nameravajo doseči na ta način, da bodo ukinili vsa pokrajinska ravnateljstva in upeljali popolno centralizacijo. Ukinitelj bo tudi več železniških delavnic, ker se je pokazalo, da so nerenabilne.

atetje. Od tu je splezal na streho in skočil na streho sosednje hiše, kjer je omedlel. Ta čas so že prihiteli gasilci in pričeli gasiti požar. Mrzel curek vode je prebudil Mayerja iz nezavesti. Mayer je nato odšel domov in se preoblekel.

V istem času sta sedela Adolph in Eugen Zukor v veliki gostilni in se dobro zabavala. Nato sta se odpeljala domov in šele stražnik na Broadwayu jima je povedal, da gori njun atelje.

Stari Zukor se je razjokal ob pogledu na pogorišče. Misli je, da je že vse uničeno.

Vatikanski vrtovi v snegu. V ozadju cerkev sv. Petra.

Pot filmskega magnata

V Newyorku je izšla pred tedni knjiga »Hiša senc«, ki opisuje čudovito kariero Adolpha Zukora, predsednika filmske družbe »Paramount«. Adolph Zukor se je še kot mladenič preselil iz Madžarske v Ameriko in tu po dolgem trdem delu ustvaril svojo filmsko industrijo. Njegov življenjski opis je obenem tudi opis razvoja filma in sicer prav od onega časa, ko so se slike na platnu tako tresle, da so bili zdravniki mnenja, da bodo ljudje izgubili pri gledanju filma vid, do današnje, skoro že popolne dovršenosti filma.

Zukor ima mnogo zaslug, da se je film osvobodil predsodkov ter se tako razvil. Ko je pričel s filmsko proizvodnjo, je bila gledališka umetnost zelo priljubljena. Za svoje prve filme je Zukor angažiral gledališke igralce. Odtod tudi prvo ime njegovega podjetja »Famous Players in Famous Plays« (znameniti igralci v znamenitih igrah). Danes pa se imenuje njegovo podjetje »Paramount«.

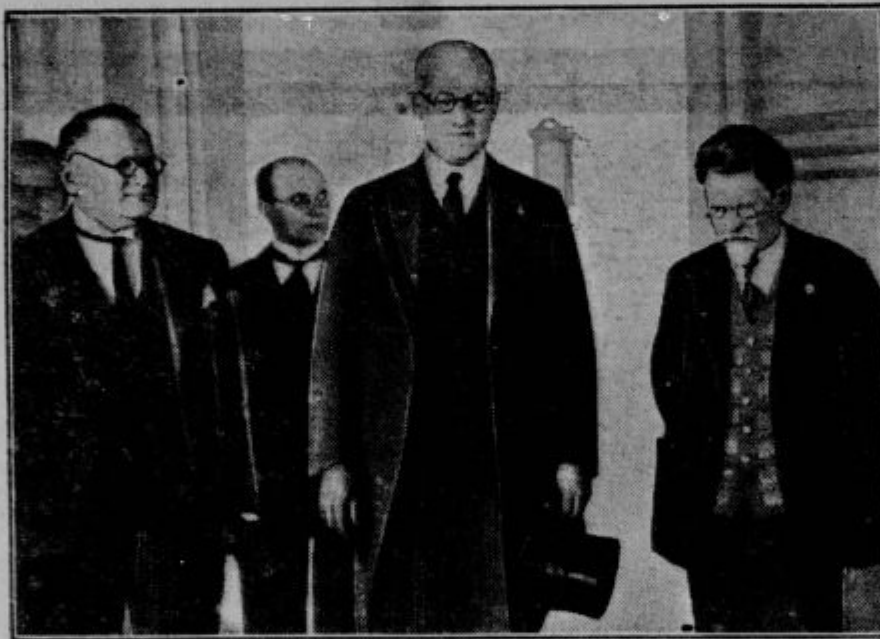
V enem prvih Zukorjevih filmih v »Kraljici Elizabeti« je igrala Sarah Bernhard, slavna francoska igralka; v filmu »Grof Monte Christo« znameniti ameriški igralec James O'Neill; v filmu »Ujetniki dvorca Zende« pa igralec James K. Hackett.

Tedaj je odkril Zukor Mary Pickford, idealno igralko otroških vlog in ljudje so se toliko navduševali nad njeno igro, da je število njenih oboževalcev dnevno rastlo.

Ravno v času, ko je Zukor mogel že svobodnejše dihati, se je pripetilo nekaj, kar bi ga moglo skoro vreči na beraško palico. Bilo je v noči od 12 na 13. septembra 1915. Zukor je s svojim sinom Evgenom odšel na neko boksarsko tekmo, v starem ateljeju Paramounta pa je ostal le še ateljeja Frank Mayer. Mayer je bil tako poglobljen v svoje delo, da ni opazil, kako hiša gori, dokler ga ni pričel dušiti dim. Prva misel mu je bila, da je rešil občutljive negativne in pozitivne 18 filmov, uspeh šestmesečnega dela. Ker jih ni mogel odnesti na prosto, jih je zaklenil v ognja varno jekleno blagajno za denar. Nato je poskušal pobegniti iz ognja, toda gorelo je že vse pritličje in moral se je vrniti po stopnicah v

V tem času je prišel Frank Mayer v suhi obleki k pogorišču. Zukor ga je ves vesel objel in se nasmehljaj. Misli je namreč, da je Mayer postal žrtev požara in sedaj, ko je videl, da je eden njegovih najboljših sotrudnikov še živ, je pozabil na nesrečo, na požar in na vso škodo!

Vso noč sta stala Zukor in Mayer na pogorišču in čakala, da so gasilci pogasili zad-

Novi nemški poslanik v Moskvi. Dr. v. Dirksen je te dni v spremstvu komisarja za zunanje zadeve Litvinova izročil poverljiva pisma predsedniku sovjetske Rusije Kalininu.

nji ogenj, kar se je zgodilo šele do jutra. Ko se je podrl strop, sta opazila visoko na zidu, ki se ni zrušil, blagajno, v kateri je bilo vse Zukorovo premoženje — 18 filmov. Zbala sta se, da se bo tudi ta zid porušil, kar pa se k sreči ni pripetilo. Blagajno so s težavo spravili delavci doli in tri dni so strokovnjaki čakali, da se ohladi. Končno so jo odprli in našli v njej vseh 18 filmov nepoškodovanih. Niti kosček celuloida se ni pokvaril. Zukorovo veselje je bilo brezmejno. Misli je že, da je uničen in da bo moral začeti znova, kar pa mu radi srečne rešitve 18 filmov ni bilo treba. Adolph Zukor, predsednik »Paramount Famous Lasky Corporation«, ki je danes 52 let star, ni imel po tej hudi krizi nobenih finančnih težav več. Nepristano je korakal in s sigurnostjo vodil svoje podjetje do onega slovesa, ki ga danes uživa.

Žalostna usoda ruskega grofa

Grof Vladimir Tatiščev, simpatični tridesetletni potomec pod carskim režimom zelo ugledne plemiške rodbine, se je po ruski revoluciji nastanil v Parizu, kjer je kmalu napravil dedščino. Preživljal se je s kvartanjem, obenem pa je skušal v »višjih krogih« najti sebi bogato soprogo. Našel jo je v bogati vdovi ameriškega pisatelja Thomasa. Te dni je bil s svojo zaročenko na obisku pri njeni prijateljici Salomon. Gospej Salomon je po tem obisku znanjkal nakit vreden približno 200.000 dinarjev. Sum je padel na mladega grofa, ki je na policiji tudi priznal tatvino. Izjavil je, da je nedavno v zaročenem prstanu dal nadomestiti dragoceno kamnjenje s steklenimi imitacijami, da je mogel plačati dolgove. Zato je ukradel sedaj nakit, da bi

Norveški prestolonaslednik Olaf in njegova zaročenka princeza Marta. Zaročenci, prestolonaslednik Olaf, je edini sin norveškega kralja Haakona VII. in je star 23 let. Princeza Marta pa je hčerka princa Karla, brata švedskega kralja.

mogel zopet odkupiti zastavljeno drago kamnjenje. Namesto pred oltar z bogato nevesto bo moral grof Tatiščev pred sodišče.

Umor v sodni dvorani

Pred dunajsko poroto je pričel proces proti bivšemu uredniku »Neues Wiener Journala« Oskarju Pöfllu. Julija lanskega leta je on v sodni dvorani ustrelil urednika istega lista Wolfa. Na uredniški konferenci je Wolf očital obtoženci, da je izdal uredniške tajnosti in da je zato dobil podkupnino. Obtoženec je vsled te obdolžitve tožil Wolfa radi žaljenja časti. Med razpravo pa je pri zasliševanju Wolfa ustrelil. Obtoženec se brani, češ, da je bil žrtev inrig. Vsled dolžitev s strani Wolfa je izgubil službo. Ni mogel več skrbeti za svojo staro mater, ki je umrla in zato da se je maščeval. Razprava bo trajala več dni.

Celo zgradbo bodo prenesli

V Ameriki to že ni nič novega, da dvignejo celo poslopje in ga prepeljejo na drugo mesto. Nekaj podobnega bodo sedaj izvršili v Pragi. Tam stoji ob Vltavi hiša redke zgodovinske vrednosti; zgradil jo je v letih 1726 do 1730 slavní baročni arhitekt Kilijan Ignacij Dienzenhoffer. Na tem mestu je sedaj projektiran nov most, ki se mu mora zgradba umakniti. Da jo ohranijo nepoškodovano, jo bodo previdno dvignili in prenesli na drugo mesto, oddaljeno od sedanjega pribl. 200 m.

V dveh treh vrstah

Proti »šunduc«. Osrednji odbor društev čeških žena in deklet je poslal vladi obširno spomenico, v kateri zahteva, da oblasti takoj odstranijo iz vseh javnih izložb in knjigarn vse predmete, knjige in slike, ki žalijo čut morale. Zahtevajo, da se z zakonom prepove zaposlitev mladoletnih oseb do 18. leta v nočnih lokalih. Vsa ženska društva so obenem pričela z živahno agitacijo v vseh krajih češke republike proti »šunduc«.

Znani nemški letalec Koehl se je pri smučanju nevarno ponesrečil.

Nesreča v kinu. V Wloclawku na Poljskem se je zrušil med predstavo balkon v mestnem kinu. 15 oseb je bilo smrtno, nad 40 lahko ranjenih.

V italijansko-madžarski banki v Budimpešti so prišli na sled velikim poneverbam. Glavni blagajnik in knjigovodja sta že več mesecev sporazumno falzificirala bančne knjige in oškodovala banko za velike vsote.

Kaznovani morilec. Voditelj fašistične organizacije v Balassagyarmatu na Madžarskem Antony in Farkas sta bila obsojena v tri, oziroma enoletno težko ječo, ker je teroristična organizacija »nacionalistov« napadla delavce in jih več ranila.

Protirevolucionarno sodišče v Kovnu, glavnem mestu Litvanske, je te dni sodilo petim komunističnim in enem socialdemokratskem poslancu. Radi svojega delovanja proti obstoječemu stanju v tej novi državi so vsi ti poslanci bili internirani v taborišču Worny, odkoder pa se jim je posrečilo ubežati. Vsi so bili kmalu zopet prijeti in sodišče je obsodilo vsakega na dve in pol leti ječe.

Radi večkega mraza se je v severnih državah zgodilo mnogo nesreč. V Berlinu se le z največjimi naporji vzdržuje promet. V vzhodni Galiciji se je zgodilo več železniških nesreč, pri katerih je mnogo ljudi izgubilo življenje.

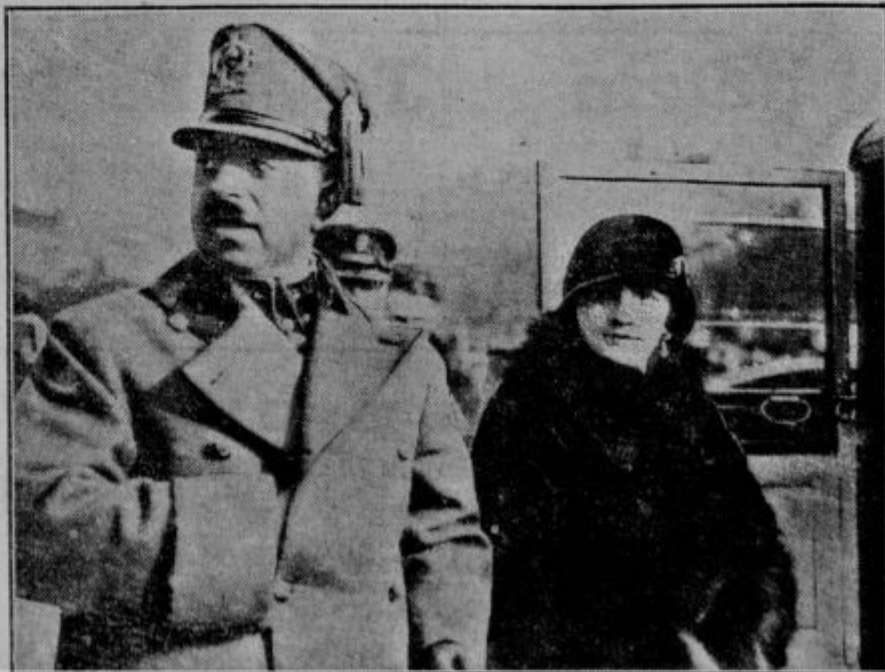
Nesreča na morju. Angleški ribiški parnik »Thomas Hardy« je na vzhodnem delu severnega ledenega morja zadel na ledeno goro in se potopil. Radi viharnega vremena je bila vsaka pomoč nemogoča in vseh šestnajst ljudi posadke je izgubilo življenje v hladnih valovih severnega morja.

Oče, ki je hotel dati svojo hčer v privatno trgovsko šolo, je najprej obiskal voditelja te šole, da se informira o šoli. »Ali so ljudje z Vašimi učenkami zadovoljni? Ali imate uspehe?« je vprašal. Voditelj je odgovoril: »Pa še kakšne! Od 40 učenk, ki so v prejšnjem letu napravile šolo, se jih je že 25 poročilo s svojimi šefci.«

Peter in Pavel se pripravata o literarnih vprašanjih. Peter, ki tudi sam piše pesmi, pravi Pavlu zaničljivo: »Neumnost... o tem ti sploh nič ne razumeš — ali si že kdaj kaj napisal?« — »Hvala Bogu« — pravi Pavel — »še nikoli nič. Toda tudi jajca še nisem znesel nobenega, a vendar morem bolje soditi o jajčji jedi nego kokoš.«

Dr. Martin Luther. Nemčija proslavlja 400 letnico prvega izdaja Lutrovega prvega protestantskega katekizma.

Iz srečanj dni: Kralj Aman Ullah, ki se je te dni odpovedal prestolu in pobegnil iz Afganistana, s svojo soprogo lepo kraljico Sorajo na potovanju po Evropi leta 1928.

Službeščejo

Poslovodja
Iesnega sklad. in žage, vse vseh manipulacij kakor tudi pisarn. del, večletna praksa, 29 let star, želi premeniti mesto. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vestens«.

Šivilja
trenutno v stiski, gre šivat na dom. - Ponudbe na upravo Slovenca pod značko »Izurjena šivilja«.

Službodob

Konfekcionerko
v pletilni stroki, vsestransko izobražena in popolnoma samostojna - se sprejme. - Ponudbe: Ciril Vajt, Celje.

Kmetško dekle
pridno in čedno, ki ima veselje do otrok, sprejme takoj manjša družina v Ljubljani. Ponudbe na naslov: »Dobra rodbina« je poslati na upravo Slovenca pod št. 425.

Kuharico
starejšo, samostojno - sprejme ugledna družina v sredini mesta. Plača dobra. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 507.

Trgovsko vajenka
sprejem. Poštenih staršev in dobra ter zanesljiva računarica predpogoj. Več po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 511.

Potnika
ki potuje po Jugoslaviji v radio ali električ. stroki, ki bi vzel seboj tudi radio izdelke svetovnih tvrdk, sprejememo. - Ponudbe pod: Radio potnik na upravo Slovenca.

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine, italijansčine, nemščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edino v svoji materinščini. - Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L, Ljubljana.

Prodamo

Ljubitelje knjige in umetnosti!
Prodajam zelo ugodno »Handbuch der Kunstwissenschaft« (Berlin - Potsdam) in odstopim subskripcijo nanj. Naslov v upravi Slov. pod št. 494.

Lep klavir
dobro ohranjen, se prodaja; ugodna cena. - Kje, pove uprava Slov. št. 496.

Obrt

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilna perja, Zagreb, ulica 82.

Električne žarnice
zajamčene 110, 125, 150, 220 volt od 5 do 200 wattov in več pod dnevnimi cenami naproday v komisijski trgovini Sv. Petra cesta 7, dvorišče.

Razno

Krušno moko in rženo moko
vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Restljeva cesta 24.

Gostilničarji

Nabavite si pri nas naravna in izborna pitna vina po zmernih cenah. **Vinarna CIGLAR** i drug. imejtelj lastnih vinogradov, Stubica pri Zagrebu.

Druva

bukove in brastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga **V. SCAGNETTI** v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Trgovino

z mešanim blagom na prometni točki na deželi oddam v najem samski osebi. - Naslov v podružnici Slov. v Celju.

Special. vino

»Mostarska Blatina« in Korčulanski »Grk« priporoča T. MENCINGER, Ljubljana. Sv. Petra cesta 43. Gostilna odprta do polnoči.

Vsakovrstno zlato kupnje
po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

Ajdova moka

garantirano pristna, od 25 kg naprej. Pošilja Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Stanovanja

Stanovanje
2 sobi, kabinet in pritlikline, išče mirna tričlanska družina za maj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Maj«.

inserirajte v „Slovenca“

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowelt«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto,

Zastoni elektronko

SD 4 (avdiofonko) ali XD 4 (sklepno ojačevalko)? Letna naročnina Din 250/- in Din 10/- za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pisite samo na WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H. Wien I. Pestalozzengasse 6

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowelt«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto,

Zastoni elektronko

SD 4 (avdiofonko) ali XD 4 (sklepno ojačevalko)? Letna naročnina Din 250/- in Din 10/- za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne zahtevajte še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pisite samo na WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H. Wien I. Pestalozzengasse 6

Čakaj se zadovo-
ljite s drugimi
izdelki, ki so baje
ravno tako dobri,
ako možete vendar povsodi
dobiti pravi original:
MEERIM MILO

Naročajte „Slovenca“!

Vsemogočnemu se je dopadlo, da je k Sebi poklical našega preljubljenega soproga, očeta, starega očeta, pradedu, tasta, svaka in strica, preblagorodnega gospoda

Janeza Nep. Röger

meščan ljubljanski, vitez reda sv. Silvestra, emer. ces. svetnik, posestnik zlatega zaslužnega križca s krono, častni predsednik Vincencijeve družbe, itd. bivši trgovec,

kateri je včeraj ob 11. uri zvečer, po dolgotrajni mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoč, v visoki starosti 87 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na Ambroževem trgu št. 2, na pokopališče k sv. Križu, kjer se bo truplo ranjkega položilo v rodbinsko grobnico.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Vsestranskega dobrotnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 17. januarja 1929.

Globoko žalujoča rodbina.

Potrti najgloblje žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 17. januarja 1929 zjutraj preminul po kratki, težki bolezni naš ljubljani, predragi oče ozir. stari oče, brat in tast, gospod

Rihard E. Michelčič

veletrgovec in posestnik

Pogreb se vrši v soboto 19. januarja ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Zagorju ob Savi na tamkajšnje pokopališče.

Brez vsakega posebnega naznanila.

Zagorje ob Savi, Graz, Knittelfeld, 18. januarja 1929.

Globoko žalujoče rodbine

Michelčič, Dr. Zigeuner, prof. Geinsberger, Salvader, Gollitsch

„WIMPASSING snežni čevlji,
so zdravju v največjo zaščito.
Pred dežem Vas varjejo, snegom,
pred mrazom še osobito.“

1824
WIMPASSING
V.G.F.

WIMPASSING

V MODNIH BARVAH: SIVI, SVETLI IN ČRNI

Zahtevajte „Wimpassing“ z znamko rdeča zvezda

Ceni, čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

BLAŽ JANCAR
soboslikarstvo
in pleskar
LJUBLJANA, Breg 6

elektromotricije za avto
in pogon, provajajo in pre-
vijanje elektromotorjev
mehanična delavnica
elektroodete Ljubljani, VI.
Jernejeva c. 1, telefon 325

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevljarstva po rešitvi
Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

PRISTOL & BRICELJ
črkošlikarja, Ljubljana
Reševa c. 4 - Sv. Petra c. 33
Telef. 2908 Ustan. 190

**ILUSTRIRANI
SLOVENEČ**
LETNIK 1929
SE ŠE DOBI

Prodajna K.T.D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kaplarjeva ul. 2.

Kože

vseh vrst divjačin KUPUJEM in plačujem po
najvišjih dnevnih cenah, in sicer: lisčice, dihur-
jeve, zajčje, vidrove, jazbečve in kože div. mačk.

ELIGIJ EBER, Ljubljana
Kongresni trg št. 7 — Zvezda.

**Pridobivaite novih
naročnikov!**

Oglas

Magistrat občine beogradske razpisuje na dan
18. februarja 1929 ob 11 dopoldne v pisarni upra-
ve vodovoda, Jugovića ul. 1 v Beogradu, prvo
ponudbeno licitacijo za

polaganje dovoda

v premeru 500 mm od kavarne »Mostar« do re-
zervarja v Vojvočanski ulici.

Ponudniki morajo pred otvarjanjem ponudb
položiti pri glavni blagajni beogradske občine
vsoto 300.000 Din, inozemski ponudniki pa 600.000
v gotovini, vrednostnih papirjih ali garancnem
pismu v smislu predpisanih pogojev.

Načrti in pogoji se morejo vpogledati vsak
delavnik v uradnem času v upravi vodovoda —
Jugovića ulica št. 1.

Od magistrata beogradske občine
E br. 136 z dne 15. januarja 1929.

V globoki žalosti naznanjamo, da je Vsegamogočni po-
klisal k Sebi, previdnega s tolažili sv. vere, našega nad vse
ljubljenega očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

Franc Nadrah-a

komisijonarja

Pogreb našega ljubljenega očeta se vrši v petek, dne
18. januarja 1929 ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne
bolnice k Sv. Križu.

Sv. maše se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1929.

Globoko žalujoče rodbine: NADRAH, RAVNIKAR, MIŠ.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega dobrega očeta, gosp.

Dragotina Seliškarja

na zadnji poti, in vsem, ki so sočustvovali z nami,
izrekamo iskreno zahvalo.

Žalujoči ostali.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo pretužno vest, da
nas je danes dne 17. t. m. za vedno zapustil po dolgi in težki
bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, naš predobri,
nad vse ljubljeni soprog oziroma oče, gospod

Matko Röthl

sekretar pošte in telegrafa v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v petek, dne
18. januarja 1929 ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Gregor-
čičeva ulica 19 na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočila se ga v blag spomin.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1929.

Mira Röthl roj. Šeme, soproga.
Silva, hčerka, Božo, sin.

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

Roman.

»Če se mi le posreči, izmazati se odtod, moram
imeti eno od teh glav,« je rekel lord John. »Bog ti
moj, kako lepo zelenkasti bi postali od groze oni za-
morci, s katerimi sem hodil na lov v Somalijo ali
Ugandi, če bi zagledali kaj sličnega! Ne vem, kaj mi-
slite vi, ljudje božji, a meni se dozdeva, da hodimo
zdaj ves čas po jako tankem ledu.«

Tudi jaz sem bil prepričan, da nas obdaja skriv-
nost in nevarnost. Zdelo se mi je, da stalno preži na
nas v somraku med debli nepoznane nevarnosti, in če
smo pogledali med temno listje navzgor, nam je za-
drhtelo od nepoznane groze srce. Velikanski ne-
stvari, katere smo videli, so sicer bili preveč nerodni
in mirni, da bi koga napadli, a bogve, kakšni ostanki
prazgodovinskega živalstva bi se lahko še našli v tej
čudežni deželi, katere krvoločne in urne pošasti bi
nas lahko naskočile iz svojih skrivališč med skalov-
jem in v grmovju? Slabo sem bil poučen o prazgodo-
vinskem živalstvu, a vendar sem se dobro spominjal
knjige, ki je govorila o strašilih, katera bi lahko po-
goltnila naše leve in tigre kakor mačka miško. Kaj,
če bi živele slične zverine tudi v pragozdu Maple
Whiteove dežele?!

Usojeno nam je bilo še tekom istega jutra — na-
šega prvega jutra v novi deželi — spoznati, kako ne-
znane nevarnosti nas pričakujejo. Če nam bo ostala
v spominu poljana z iguandoni — po besedah lorda

Johna — samo kot sanje, naš bo tlačil spomin na
močvirje s pterodaktili nedvomno kakor težka mora.

A dovolite, da poročam natančno, kar se je dogodilo.
Napredovali smo jako počasi skozi gozd, deloma
radi tega, ker je korakal lord John vedno naprej kot
izvidnik, preden smo smeli za njim, deloma pa za to,
ker je vsak trenutek obstal eden ali drugi profesor
z začudenim vzklikom pred katerokoli cvetko ali
mrčesom, da ugotovi zopet nepoznano novo vrsto.
Prehodili smo dve ali tri milje vedno ob desnem
bregu potoka, preden smo dospeli do večje jase sredi
gozda. Skozi grmovje, posejano s skalovjem, smo za-
gledali kamenito, razdrto planoto. Počasi smo pro-
dirali skozi skalovje in goščavo, ki nam je segala do
pasu, pa smo nenadno začeli čudno votlo živžiganje
in hreščanje, ki je kar stresalo zrak in prihajalo
menda izza skalovja, ki je bilo nedaleč pred nami.
Lord John nam je dal z roko znamenje, naj poča-
kamo, sam pa je previdno in sklučen odhitel proti
steni tam spredaj. Videli smo, kako je pogledal čez
njo in zopet z roko izrazil začudenje. Obstal je ves
zatopljen v nekaj, kot da bi pozabil na nas vprti-
tega, kar je gledal. Naposled nam je pokimal, naj pri-
demo bližje, a obenem visoko dvignil roko v znak
opreznosti. Ves njegov nastop je kazal, da nas pričakuje
izredno zanimiv, a obenem nevaren prizor.

Prilezli smo do nje in pogledali čez rob ska-
lovja. Pred nami je zijala velika vrdina, ki je bila
morebiti v starih časih žrelo manjšega ognjenika.
enega onih, ki so delovali na planoti. Imela je obliko
sklede in na dnu, nekoliko sto yardov daleč od roba,
so bile jame polne gnijoče vode, z bičevjem obrastle
in z zeleno peno pokrite. Že kraj sam na sebi je bil

dosti zoprn, toda njegovi prebivalci so mu dajali zu-
nanjost sedmega kroga Dantejevega pekla. Tukaj so
imeli pterodaktili svoje vališče. Sto in sto jih je če-
pelo drug poleg drugega. Ob mlakužah na dnu je vse
mrgolelo mladičev in pošastnih samic, ki so sede-
le na usnjatih, rumenkastih jajcih. Odtod, kjer je na
kupu gomazela in s perotmi plahutala vsa ta golazen,
se je dvigalo ono neznosno vreščanje, ki je ostalo v
zraku, pa tudi zatohli, nepopisno zoporni smrad, ob
katerem je prihajalo človeku slabo. Višje po obron-
kih so čepeli, vsak na svojem kamnu, popolnoma ne-
premični veliki, sivi samci, ki bi bili bolj slični zbirki
posušenih in mrtvih, kakor res živih živali, če ne bi
obračali rdečih srepnih oči in hlastali z debelim, miš-
nici sličnim kljunom po mimo letеčem kačjem pa-
stirju. Zložene, velike opaste peroti so jim skrivale
sprednje okončine, in so izgledali kakor orjaške sta-
ruhe, zavite v zoprne sive pajčevinaste rute, iz kate-
rih so molele samo divje glave. Najmanj tisoč teh
smrdljivih pošasti, velikih in malih, se je nahajalo
v peklu, ki smo ga gledali.

Naša profesorja bi tu najrajši ostala ves dan,
tako ju je navdušila ta priložnost za proučevanje živ-
ljenja predzgodovinske dobe. Kazala sta drug dru-
gemu po skalovju razmetane ribe in mrtve ptice, kot
dokaz hrane, ki so jo vživljali nestvori, in sem čul,
kako sta drug drugemu čestitala, da se jima je posre-
čilo ugotoviti, iz katerega vzroka so vedno našli to-
liko kosti teh krilatih zmajev na gotovih krajih z
jasno začrtanimi mejami, kot na primer v skalovju
Green Sand ob Cambridgeu: zdaj smo sami videli,
da so živeli pterodaktili kakor na primer tolščaki v
velikih skupinah.

Ljudska knjižnica iz založniške Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24. zvezek: A
Maribor, IANKA Lubiško-srbska povest Din 22. vez Din 30 — 25 zvezek: Hagar, HGI
CESARJA MONTEZUME Din 22. vez Din 30 — 26 zvezek: Lorentz, STORŽEK IN
NEGROVO BURKASTO ZVLJENJE Din 14. vez Din 22 — 27. zvezek: Pregled
OTROCI SOLNCA Din 24. vez Din 32 — 28. zvezek: Hagar, KLEOPATRA Din 28.
Din 40.